

BAĞIMSIZLIK
DEMOKRASI
SOSYALİZM
İÇİN

YÜRÜYÜŞ

HAFTALIK SİYASİ HABER VE YORUM DERGİSİ - SAYI 69-3 AĞUSTOS 1976 5 TL.

**TÖB-DER 'DE
GÜÇLÜ
ALMAŞIK**

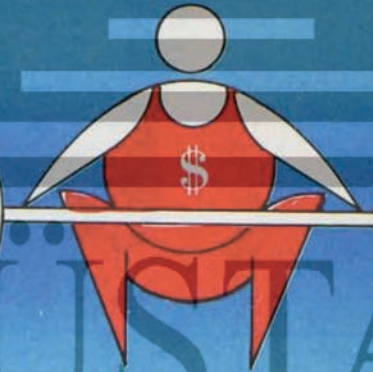
**KERAMİK-İŞ 'DE
SOSYALİST
ADIM**

KIBRIS ÖRNEĞİNDE SOSYALİSTLER

**SIKIŞAN
SERMAYE
YENİDEN
ÖRGÜTLENİYOR**

**MİT
ELEKTRONİK
BEYİN
ALİYOR**

**DENKTAŞ YÖNETİMİ GANİMETİ
'HAK, HALİNE GETİRDİ**

DENKTAŞ YÖNETİMİ GANİMETİ 'HAK' HALİNE GETİRDİ

Rauf Denktaş başkanlığında Kıbrıs Türk yönetimi, ganimeti bir hak haline getirmiştir. Ganimetin bir hak haline getirilmesi resmi belge haline dönüştürülmüştür. Kıbrıs Türk "Bakanlar Kurulu" 8 Haziran 1976 tarih ve 8540 sayılı kararıyla, ganimet olarak binek taşı almayı bir hak olarak kabul etmiştir. Bakanlar Kurulu, ganimet olarak binek taşı almayanlara binek taşı sağlanması için teşvik önlemlerinin uygulanmasını kararlaştırmıştır.

Denktaş'ın başkanlığındaki Bakanlar Kurulu'nun aldığı kararda, ganimet bir hak olarak kabul edilmekle birlikte Kıbrıslı bir Türkün bu hakkı kullanıp kullanmadığı araştırılmamaktadır. Bakanlar Kurulunun kararına göre ganimet hakkından yararlanmadığını iddia edenler, Denktaş yönetiminin kullandığı ve çok büyük çoğunluğu Türkiye Cumhuriyeti'nin sağladığı olanaklardan yararlanacaklardır.

Kıbrıs Türk Yönetimi, elinde bulundurduğu ve Kıbrıs Rumlarının elde edilen binek taşılarının dağıtımını kararlaştırmıştır. Bakanlar Kurulu'nun kararına göre Kıbrıs Türk yönetiminin elinde bulunan taşıların ne kadarının dağıtılacağına doğrudan doğruya Rauf Denktaş karar verecektir. Kararın birinci maddesinde binek taşılarından "Devlet Başkanlığı'nca zaruri addedilenlerin" dağıtılmaya çağrı belirtilmektedir. Devlet Başkanlarının bir yönetim için gerekli taşılarla ilgilenmesinin pek alışılmamış olmasına karşın böyle bir hüküm getirilmesi Rauf Denktaş'ın ganimet dağıtımında son sözünde elinde bulundurmak istemesinden ileri gelmektedir.

Denktaş'ın "zaruri addedittiği" binek taşıların dışında kalanlar

ilk önce şehit ailelerine verilecektir. Geriye kalan ise "bakanlıklarca görevlerinin ifasında araba kullanmaları zorunlu olduğu bildirilen memurlara" satılacaktır. Bu memurların çoğunluğu şu anda binek taşına sahip yüksek memurlardır. Bakanlar Kurulu kararında memurlara yapılacak bu satışların satış koşulları hakkında hiçbir bilgi yer almamaktadır.

Denktaş yönetimindeki "Bakanlar Kurulu"nun almış olduğu ve yürürlüğe koyduğu kararın bundan sonraki bölümü, ganimeti açık bir hak haline getirmektedir. Kararın ikinci bölümü "yukarıdaki fıkra altında araba satın alamayan diğer hak sahiplerine" sağlanacak kolaylıkları açıklamaktadır. Bu hak sahipleri, ganimet olarak binek taşı alamadığını iddia eden bütün Kıbrıslı Türklere, Başlatılan uygulama bu anlayışla yürütülmektedir. Kıbrıs'tan elde edilen bilgiler, ganimet olarak binek taşı almadığını iddia eden her Kıbrıslı Türkün, Bakanlar Kurulu kararı ile sağlanan kolaylıklardan yararlandığını göstermektedir.

Ganimet hakkını kullanmadıklarını iddia edenlere Kıbrıs Türk yönetiminin sağladığı ayrıcalıklar şunlardır: Türkiye'den ithal edilecek binek taşıları günlük bağıışıklığından yararlanacaktır. Ganimet hakkının sahiplerine ithatçılar veya bankalar beş yıl vadeli kredi verecektir. Bu kredilerin bütün faizi devlet tarafından ödenecektir. Devlet, kredilerin ödeneceğini garanti edecektir.

Denktaş yönetiminin resmi belgeli resmi bir hak haline getirdiği ganimet hakkı bu şekilde kullanılacaktır. Bu hakkın kullanılmasının bütün mali yükünün Türkiye'ye vergi ödeyenlere yüklendiği

açıktır. Çünkü Kıbrıs Türk kesiminin bütçesinin çok büyük bir bölümü Türkiye'den yapılan yardımlara dayanmaktadır.

"Özgürlüğüne kavuşan" Kıbrıs'ın Türk kesiminde Denktaş ve

klığı yeni bir hak ortaya çıkarmıştır. Bu haktan Türkiye'deki binek taşı yapımcıları, Denktaş klığıne mensup politikacıların ortak oldukları Kıbrıs bankaları çok hoşnut olmalıdır.

DENKTAŞ YÖNETİMİNİN KARARI

Araba tahsis ve satışlarında, vaterli araba olmayıp, nedenliyle araba sahiplerinin talepleri

(Çerçeve No.557/76)

- Bakanlar Kurulu aşağıdaki kararı aldı;
- (1) Muhtelif Bakanlık ve sivilerde hizmet aracı olarak kullanılan ve binek arabalarının, (Devlet Başkağınca Zaruri addedilenler hariç) öncelikle vaterli olmayan şehir sivillerine, verilmesi ve geriye kalan kısmı hakkında bunların da Bakanlıklarca görevlerinin ifasında araba kullanmaları esaslı olduğu bilirlen memurlara verilmesi;
 - (2) a) Yukarıdaki fıkra altında araba satın alamayan diğer hak sahipleri yine Türkiye'den ithal edilecek araba satın alacakları için Devlet garantisini ile ve faizi Devletçe ödemek üzere ithatçıdan veya bankalardan, herhangi hazine için daha önce ise, kendilerine 5 yıllık kredi temin edilmesi; veya b) Satın alacakları araba üzerindeki gümrük muafiyeti tanınması;
 - (3) Memurlara tanınacak araba alma için kredi veya gümrük muafiyeti haklarının, şehit düşen müchitlerinin eğerlerine de tanınması;
 - (4) Olaylar nedeniyle kaybettiklerini saptadıkları özel arabalarının largalık olarak kendilerine araba tahsis edilmişlerse, kayıp arabalarının değerlerinin gümrük muafiyeti miktarından düşük olmaması kaydıyla, gümrüksüz olarak araba ithal etme hakkı tanınması;
 - (5) Arabalarının olaylar nedeniyle kaybedip karşılığında araba alamayanların Türkiye haricinden de gümrüksüz araba ithal edileceğidir.

8/6/1976

YURUYUŞ

HAFTALIK SİYASİ HABER VE YORUM DERGİSİ

Sahibi:

Nihsat SARGIN

Genel Yayın Yönetmeni:

Osman SAKALSIZ

Yazı İşleri Müdürü:

Metin ÇULHAOĞLU

Teknik Sekreter:

Bülent ARTAMLI

Yazı Kurulu:

Umur COŞKUN

Metin ÇULHAOĞLU

Mehmet AKOZER

Varlık

YÖNETİM:

Konur Sokak 15/8 Kızılay

Ankara Tel:

İSTANBUL BORUSU:

Piyerloti Cad.

İstanbul

İzmit

İstanbul

İzmir

Eskişehir

Bursa

Adana

Diyarbakır

Yusuf ALTINTAŞ

Hacı KANTARCI

Vedat PEKEİ

Vedat BARANOĞLU

Çengiz KOÇ

Ceyhan CAN

Nurçin ÜZVARIŞ

ABONE KOŞULLARI

Yıllık : 200 TL 6 Aylık : 100 TL

İLAN KOŞULLARI:

Arka Kapak (Renkli) : 15.000 TL

Arka Kapak (Siyah beyaz) :

1ç sayfalarda

Yayın ilanları % 50 indirimlidir. 17 45 01

Özlem

Baskı:

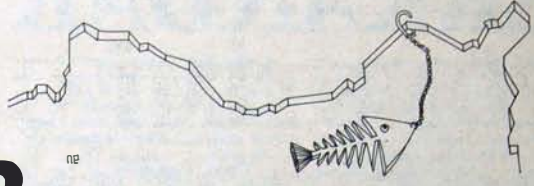
21/1 Çemberlitaş

Tel:

Posta Çekiri: YURUYUŞ Dergisi, 10023 4

KIBRIS ÖRNEĞİNDE SOSYALİSTLER

YALÇIN KUÇUK

Gittikçe yaygınlaşan bir düşünce var. Şöyle: Kütlelere söylenenler pek önemli değil. Önemli olan söylenenleri kimin söylediği. Bu düşüncenin iki uzantısı var. Biri, kişi ya da örgüt fetişizmi yaratmak. Kişi ya da örgütün ne söyleyip ne yaptığını bakmadan kişi ya da örgütün solcu ya da sosyalist saymak. Birinci uzantı, bu. İkinci uzantı ise şu: Kişi ya da örgüt fetişizmine sahip olduktan sonra kütlelerin önüne ilericilerle programlarla çıkmaya gerek yok. Üstelik ilericiler, ya da daha açık deyişle sosyalist programlarla çıkmak zararlı da olabilir. Çünkü sosyalist programlar, sermayenin kazanılabilecek kesiti ile küçük burjuvazinin önemli bir bölümünü ürktürebilir. Bu yüzden kişi ya da örgüt fetişizmi yaratıldıktan sonra kütlelerin önüne mümkün olduğu kadar az ilericiler ve mümkün olduğu kadar bulanık programlarla çıkmak gerekli.

Bu düşünce yaygınlaşarak kazanıyor. Türkiye'de de kişi ya da örgüt fetişizmi günün modası oluyor. Geçmişte ne yaptıkları veya yapabildikleri belli kişi ya da örgütlerin bulanık programlarından gelecek ilgili büyük açılımlar bekleniyor. Bulanık programlara umut bağlama da bir başka gerekçeye dayanıyor. Bu gerekçe de şu: Açık ve ileri programlar, ilericiler sınıflarda bile yansımaya bulmaz. Daha açık bir deyişle ileri programlara, ilericiler sınıflar bile oy vermez.

Böyle bir gerekçenin tutarsızlığı üzerinde fazla durmaya gerek yok. İlerici programlar kütlelerde yansımaya bulmayacak olsa 141-142 gibi maddelere, bu maddelerin çok daha etkin sansüre, ilericiler düşüncesini "çürütme" kendisi için kutsal görev sayan bu kadar bilim adamı ve yazara gerek duyulmaz. Faşist ceza maddeleri, kütleleşmiş yaygın organlarındaki ilericiler düşünceye konan sansür, bu sansürü gerçekleştirme için sermayenin sürdürdüğü çeşitli baskı yöntemleri, sermayenin repertuarındaki denemiş oyunlarla ilericiler düşüncesi ve hareketi sapırtmayı amaçlayan "ideolojiler", böyle bir gerekçenin yetersizliğini göstermek için yeterli olmalı. Çünkü ileri programlar, ilericiler sınıflarda yansımaya bulmayacak olsa böyle "zahmetlere" gerek duyulmaz.

Ancak bu gerekçenin tutarsızlığını görebilmek için mantığın ötesinde olgular da var. Bu olguların bir bölümü Kıbrıs ile ilgili. Kıbrıs'ın Türk kesiminden geliyor. Yakın zamanda Türk kesiminde seçim yapıldı. Seçim sonuçları ise şöyle özetlendi: "Kıbrıs'ın Türk kesiminde seçimleri solcular kaybettiler!" Kıbrıs'ın Türk kesiminde Denktaş ve kliginin yönetimindeki Kıbrıs Türk burjuvazisine karşı ilericilerin, solcuların ve sosyalistlerin seçimi kaybettikleri kanısı oldukça yaygın. Fakat bir çok yaygın kanı gibi doğru olmaktan çok uzak. Çünkü Kıbrıs'ın Türk kesiminde sosyalistlerin, solcuların ve hatta ilericilerin seçime girdiklerini söylemek bile pek mümkün değil. Daha açık bir deyişle Kıbrıs'ın Türk kesiminde solcu veya sosyalist bir programla seçime giren olmadı. Daha da açık bir deyişle Kıbrıs Türklerinin solcu veya sosyalistleri ileri veya sosyalist bir programla seçime girmede. Bu yüzden de Kıbrıs'ın Türk kesiminde solculuk veya sosyalizm seçimi kaybetmedi. Çünkü seçime girmede.

Kıbrıs'ın Türk kesiminde ilericiler, solcular ve sosyalistler, Denktaş kliginin programından ancak ayrıntıda ayrılık gösteren oldukça bulanık bir programla seçime girdiler. Programları, ilericiler veya sosyalist olmaktan çok uzak. Ancak kişilikleri veya örgütleri, solculuk veya sosyalizm için bir karine olarak ileri sürüldü. Bir yanda burjuvazinin programından ayrıntıda ayrılık gösteren bulanık bir program, diğer yandan ilericiler ya da sosyalist olduğunu ileri süren kişiler ve örgütler. Seçim sonuçları, büyük ölçüde bu tutarsızlığın sonucu. Büyük ölçüde. Çünkü bu tutarsızlığa karşın sonuçların daha da iyi olmasını önleyen belli bir neden var: "Türkiyeli" göçmenler. Türkiye'de suç sayılmak istenen fakat Kıbrıs'ta kolaylıkla kullanılan deyimle "Türkiyeli" Türkler, seçmen sayısının dörtte birine yaklaştığı durumda. Şimdilik Kıbrıs topraklarında lümpen niteliği taşıyan bu seçmenler Denktaş ve kliginin doğal müteffiki oldu. Magosa çevresinde Denktaş takımının belirgin başarı kazanmasında bu onların katkısı çok büyük düzeye ulaştı.

İlerici ve sosyalist bayrak altında seçime giren kişi ve örgütlerin seçim programı iki nokta üzerinde yoğunlaştı. Biri, ganimetçiliği reddetmek. Ganimetçiliği reddetmek pek insanlık ve haklı bir çıkış. Ama seçimlerde etkin olabilmesi için çok geç. Çünkü çok yaygın bir geçmişti var. Ganimetçilikte eşitlik istemek ise pek ütopya. İkinci nokta ise Türkiyeli göçmenleri reddetmek. Kıbrıs toplumunda bunun sağlam gerekçelere sahip olduğunda kuşku

yok. Fakat bu çıkışta da ilericiler ile Denktaş arasında bir ayrılık yok. Çünkü Kıbrıs'ta seçime giren bütün partiler, bu nokta üzerinde birleşti. Dolayısıyla aralarında bir ayrılık kalmadı.

Bunun dışında Kıbrıs'ta ilericiler ve sosyalistlerin ele alabileceği bir çok somut sorun var. Bunların hiç birisine ciddi olarak el atmadılar. Bunlardan birisi doğrudan doğruya günlük yaşam ve ekonomi ile ilgili. Kıbrıs çıkartmasından sonra ve ganimetçilik gerilerde kaldıktan sonra Kıbrıs emekçilerinin karşılaştığı ekonomik güçlükler ölçülemeyecek boyutlara ulaştı. Bir örnek şu: Denktaş yönetimi, Kıbrıs lirasını döviz olarak kabul ettiğini açıkladı. Kıbrıs Rum lirası, Kıbrıs'ın Türk kesiminde karborsaya düştü. Bu çok az görülen bir "başarı" oluyor. Çıkartmadan sonra Kıbrıs Adasının ekonomik varlığının çok büyük bir bölümünün Türk kesiminde kalmasına karşın, Kıbrıs Rum lirasının değeri artıyor ve karborsaya düşüyor.

Kıbrıs Rum lirasının resmi döviz olarak etmesinin bir tek anlamı var. İki kesim arasında ticaret devam ediyor. Ancak her adımı askerlerle ayrılmış bu iki kesim arasında ticaret kaçak olarak sürüyor. Ancak Kıbrıs'ın Rum kesiminden kaçak olarak getirilip Türk kesiminde serbest olarak satılan metalleri alabilmek için Kıbrıs'ın Türk kesiminde bile Rum olarak emekçiler oluyor. Kıbrıs'ın Türk kesimindeki Kıbrıslı Türk satıcılar, Rum lirası emekçilere satış yapıyorlar. Kıbrıslı Türkler, önce Türk liralарını Türk bankalarına götürüp Rum lirasına çevirmek ve Rum lirası ile Kıbrıslı Türk satıcılardan alış-veriş yapma zorundalar. Sağlanan özgürlüğün şimdiki bedeli bu.

Kıbrıs şimdi "fiilen" ikiye ayrılmış durumda. Bu ikiye ayrılmışlıktan yararlanan sadece Kıbrıs Rum ve Türk burjuvazisi. Çıkartma hareketinden sonra Kıbrıs'ın Türk kesiminde sümürlünün tek artmış olduğu çok açık. Rum kesiminde de durumun aynı olmaması için bir neden yok. Çünkü burjuvazi her yerde aynı. Şiddet ve bölücülük her yerde aynı sonuçları veriyor. Şiddet ve bölücülük her yerde sümürlünün artması sonucunu doğuruyor. Sümürlüyü artırma çaba ve uygulamaları ise her yerde benzer gerekçelere dayanıyor: İki toplumun, iki halkın bir arada yaşayamayacağı gerekçesine dayanıyor. Burjuvazi alış-verişini barış içinde sürdürüyor; Denktaş ve Klerides rotarı klübünden gelen arkadaşlıklarını sürdürüyorlar. Ama iki kesimin emekçilerinin bir arada yaşayamayacağı görüşünde ısrar ediyorlar.

Kıbrıs'ın Rum kesimindeki ilericiler sendikalarını daha önceleri, Kıbrıs Rum burjuvazisinin Kıbrıs'ın Türk kesimindeki işçi ve emekçiler üzerinde sürdürdüğü şiddet kampanyasına karşı çıkmamış olması büyük bir talihsizlik. Şimdi de Kıbrıs'ın Türk kesimindeki ilericiler ve sosyalistlerin, iki kesimi coğrafi sınırlarla birbirinden ayırma girişimlerine karşı çıkmaması aynı ölçüde büyük bir eksiklik. Kıbrıs'ın Rum emekçileri de Türk emekçileri de çok iyi bilirler. Şiddetten kaybeden onlar. Çatışmada ölen yine onlar. Kıbrıs'ın Türk ve Rum emekçileri çok iyi bilirler. Son iki hareket de Türk ve Rumların birarada ve karışık olarak yaşadıkları yerleşme noktalarında bir tek silah bile patlamadı. Bir tek Türk veya Rumun burnu kanamadı.

Seçim kampanyasında Kıbrıs Türk burjuvazisi, ilericiler ve sosyalist adayları, Kıbrıs Rumları ile birarada yaşamayı istemekle "şucladı". İlerici ve sosyalist adaylar ise bunu reddetmekle yetindiler. Burjuvazi, bir arada yaşıyor. Fakat işçi ve emekçilerin bir arada yaşamalarını istemiyor. Çünkü geçmişteki bütün eksikliklere, iki kesim işçi ve emekçilerinin şoven ideolojinin baskısı altında yaşamalarına karşın, Kıbrıs'ın özgürlük ve bağımsızlığının iki kesimin işçi ve emekçilerinin birliğinde olduğunu biliyor. Kıbrıs'ın gerek işçi barışı ve gerekse dünya barışına katkısı bu birlikte yatıyor. Fakat Kıbrıs'ın Türk kesimindeki ilericiler ve sosyalistler tek ve kalıcı böyle bir programa sahip çıkamıyorlar. Böyle bir programın, kütlelerde yansımaya bulacağına inanıyorlar.

Kıbrıs'ın Türk kesimindeki ilericilerin böyle bir programla ortaya çıkmaları: bütün programları dışarıdan beklemeleleriyle de ilgili. Türkiye'den bekliyorlar. Türkiye'de de Halk Partisi'nden bekliyorlar. Halk Partisi'nden çok büyük programlar bekleniyor. Halk Partisi'nden çok büyük programlar bekleyenler sadece oturup bekliyor. Düş dünyasında ise yumaşadıklarını duyuyorlar. Düş dünyasına dalıyorlar. Düş dünyasında ise yumaşadıklarını duyuyorlar. Yumaşadıkça da daha büyük düş görüyorlar. Gördükleri daha büyük düşü ise daha büyük ilericilik sanıyorlar. Bir gün katı gerçeğe gözlerini açacaklarında hiç kuşku yok. O zaman yerlerini bulacaklarında da kuşku yok!..

EKRANDAKİ SARSINTI:

Milyonlarca göz, ekrandaki kor-kunç çekimeyi izliyordu. 800 metre finalinin bitiş yerindeki ip, Kübalı atlet Alberto Juantorena tarafından göğüslenildi, tribünleri dolduran on binlerce Amerikan hayranı sevirici, zaferi alkışlamaktan başka çare bulamazken, Türkiye'deki Amerikafilelerin beyinleri karıncalanıyordu...

Zaferin sahibi Juantorena da, böylece yüzlerce sosyalist sporcu gibi "firna atılmaktan" kurtuluyordu!.. Juantorena sadece 800 metrenin sahibi olarak da kalmıyordu. Zaferini "rastlantı" olarak nitelleyen "Hür dünyanın bekçisi Amerikan" başına cevabı iki gün sonra gene pistte veriyordu.

Küba'nın ulusal marşını dünyaya bu kez birincilik kürsüsünden 400 metre kulvarlarının sahibi olarak dinletiyordu...

Juantorena'yı bütün dünyada olduğu gibi Türkiye'de de üzerinde en çok konuşulan sporcu yapan olay sadece, onun iki gün aralıyla iki altın madalya alması değildi...

Küba'nın bu yetenekli sporcu 800 metrenin birincisi olarak kürsüye çıkması hazırlanırken şöyle konuşuyordu: "Madalya Küba'nındır. Küba için koştum..."

Juantorena konuşmasını, madalyayı Fidel Castro'ya armağan edeceğini söyleyerek bitiriyordu...

BİR BAŞKA OLAY...

Olay geçtiğimiz haftanın Salt günü meydana geldi. Tam bir gün Montreal olimpiyat stadında bir başka sampiyon atlet birincilik kürsüsüne çıkıyor ve ülkesinin ulusal marşı çalınırken ilginç bazı hareketler yapıyordu. Disk atma-

da altın madalya alan Amerikalı Mac Wilkins, marşın çalınması anında niçin güldüğünü ve dil çıkardığını soran gazetecilere şunları söylüyordu: "Ben ülkem için değil kendim için yarıştım. Onların ne hayrını gördüm ki?"

Dünya emperyalizminin başı ve namı; diğer "Hür dünyanın bekçisi" Amerika, altın madalya sahibi vatan-daş Mac Wilkins tarafından haklı olan kürsüye oturtuluyordu böylece... "Milliyetçilik" ruhuna dünyada en çok para yatan devletin vatan-daşı olan Wilkins, daha sonra kafite yöneticilerini göstererek şöyle devam ediyordu: "Böyle aptal insanlarla birlikte olmakta ancak utanç duyabiliriz!"

KRALCILARIN TASASI...

Herşey bütün dünyanın gözleri önünde cereyan ediyordu. Sermaye basını bütün çabalarına rağmen olayları ört-bas edemiyordu. Neler oluyordu böyle?..

Bunun açıklaması da şöyle yapıyordu: "Yazıkki! Spora da politika karışmıştı!.."

Atmosfer altında soluk alıp verme kadar doğal olan bir olguyu "Değerli Türk basını" sanki bugüne kadar fersi yapılmış havasında yanıştırken, gerilginin ufuklarına pencere açıyordu...

Ama gerçeğin tüm çıplak görünüşüne karşın Sovyetler Birliği ve Demokratik Alman Cumhuriyetinin arkasından üçüncülüğü kurumaya çalışan Amerika'ya el çırpma heyekani da bir türlü bastırılmıyordu.

Hatta bu arada yemelik Amerikalı sporcular ağzından yenilginin nedenleri açıklanıyordu. Yüzmede Demokratik Alman Cumhuriyetinden unutul-

maz dersler alan çımarık Amerikalı bayanlar kendilerinin "Dünyaya kadın olarak geldiklerini" söylüyorlardı. Yarışma alanlarını pisinlerin dışında arayan Amerikalı bayan yüzüçüleri aynı zamanda kafilerine tercüman oluyorlardı!..

Olimpiyat yarışmaları her dalda ke-limenin tam anlamıyla politik bir olay niteliğine bürünüyor, uluslararası kapitalizmin sömürge tüm sınıf ve zümreleri, dünya sosyalist sistemine ait olan zaferleri gözlerden silme uğrunda bütün propaganda araçlarını seferber ediyorlardı...

Türkiye'de de sınırlan silahlar akıl ve izan dışı saçmalıklarla süsleniyor, ahmakkılık ve dangalkılığa ilişkin şaha-ser örnekler sergileniyordu: Sosyalist ülkelerin sporcularının başarıları, "zor-la beslenmek"ten, sporcular üzerinde kurulan baskı ve tehditleri ileri geliyor-du! "Ya madalya ya firın" deniyordu kendilerine, onlar da madalyayı tercih ediyorlardı.

BU DA YERLİSİ...

Köşesinde akıl dengesi üzerinde amuda kalkın bir kalem sahibine göre durum şöyleydi:

"Madalya alamayan, hele diploma-tik münasebetlerinin gerdigin olduğu ülkelerin sporcularına yenilginin akı-betlerinin ne olacağı bizzat işbu spor-cularca gayet iyi bilinmekte" idi!..

Kargalara unutulmuş gösteri yapan mantık, daha sonra "Bizim sporcuların yaprak dökmüne" uğramalarına ve, Hürriyet'in deyimine "Mindere zank gibi yapıştığımızı resmine" hükim olan "sırrı" şöyle anlatıyordu:

"Ne skıntılı dönemlerde ne büyük madalyalar almış bir devletin bu-gün, dün ile kıyas kabul etmeyecek kadar elverişli şartlarına rağmen kökül-melerini de tek bir şeşe bağlayabili-riz: Devlet ve milletimizin haysiyetini koruma ve yüceltme düşüncesinin yok-luğuna..."

Sömürüye, ezmeye, haysiyet dışı yaşama biçimine yaslanan kapitalist sistemde yerli paçavralık özgün neden-ler ve gerekçeler arıyordu...

Ata-ecad-şehit kanları-dünyaya bedel-iman-islam-allah-peygamber ve benzeri kavramlarla beyin kültür fiziği yapmık, pistlerde, pisinlerde, salonlar-da, alanlarda "mindere zank gibi" yapıştıktan kurtarmıyordu sporcular. Yıllardır bıkıp usanmadan ve de elbette bilincin ve kaslılı olarak beyinleri şartlayan gericilik, suçsuz sporcular "bizi dünyaya rezil etmek" ile suçlu-yordu. Politikada birincilik kürsüsünde-kilerin soy-sop sovgun söylentileri, fa-gist baskı, şiddet ve teröre dayalı yön-etimleri "bizi" dünyaya rezil etmiyor-du da, gözleri ve beyinlerine sis çe-kilmiş üç-beş "vatan evladı'nın çar-resizliklerini beden ve lisanen ifade zorunda kalmaları bizi" o dünyaya rezil ediyordu!..

Ancak ne var ki, bez, ayıbı ört-meye yetmiyor, ekranlarının önünde geçeceği dünyanın öbür ucu ile aynı anda yaşayan milyonlarca sevirici, yıllardır ne menem yalan ve dolan bombardı-manına uğratıldığını en azından düşün-meye baslıyordu!..

Bu arada, geçmişteki bir örnek yağmurun neden olduğu dam akın-tısının duvarda bıraktığı izi, "orak-çekiç" yorumu üzerinden faşist özlem-cisi yönetimin namlusuna süren ve dü-şüncesi, insanca yaşama özleminin toplumsal ve siyasal ifadesini nişan alan ibirlikçi Türkiye büyük serma-yesi ve gerici müttetikleri, televizyon-un hiç de hoş olmayan ama eiden ne gelir, sinir bozucu muzipliğine dış-bilemeden edemiyordu!..

Fikre, düşünceye, insanca yaşama özlem ve inancına politik temel dö-şeyen bilince kelepçe ile karışık ve ren gericilik, dünya sosyalist siste-

minde anlam ve ifadesini bulan refa-hın, dirilik, canlılık, güç ve heybet çiz-gilerinin ekrandan taşmasına boyun-büküp seyirci olmak zorunda kalıyor-du!..

"ŞABAN HOCA" NIN ÇİLESİ!..

İster istemez politik çerçe-ve içinde anlam ve önem kazanan ve so-iki haftadır ilgisi üzerinde toplan-ya olimpiyat yayınları, bir sağcı gazete nin de belirttiği gibi "Şaban Hoca" çileden çıkıyordu" ama "Şaban Hoca"nın çilesi sadece bu noktada ka-mıyordu!..

TRT Seçim Kurulundan hakkındaki kararın çıkmasını bekleyen işgalci cep-heci Şaban, bir yandan da savunmasını hazırlamaya başladı.

CHP tarafından bir dosya halinde ve kesin belgelerle donatılan iddiaları inceleyen TRT Seçim Kurulunun vere-ceği muhtemel kararın olumsuzluğunu sezen Şaban Karataş'ın savunmasını, TRT içinde ödenen her türlü-çeşitli yöntemlerle at oynatan bir ekip hazırlıyor. Demirel'in yardım vadedi ile kurulan Akdeniz Haber Ajansının Ankara temsilciliği görevine atanmayp tekrar TRT'ye dönen Muammer Yağar başkanlığındaki bir grup, havadaki iş-giye iplik geçirmeye benzer bir marifeti Karataş'a vadediyor!..

Muammer Yağar dışında, grupta televizyon program eski müdürle-rinden Erhan İmset, Ertan Karasu ve CHP'nin TRT'deki gözbebeği haber merkezi eski müdürü Erdinç Sağlık bulunuyor.

Dava vekili tutulmuş hazırlanan savunmasını, eski TRT'lerden konten-jan senatörü Hüsamettin Çelebi'nin de "muahzeretini esirgemiyeceğini" iliş-kin söz verdiği belirtiliyor!..

Hafta ortasında, henüz kesin bir karar olmamasın Türk Haberler Ajansı tarafından verilen bir habere Karataş'ın görevden alındığı bildirildi. An-cak bu, kuvvetli bir olasılıktan öteye geçmedi.

Ancak kulağa gelen söylentilere göre, büyük bir olasılıkla Şaban Karataş görevden alınacak ve TRT'ye ilişkin hukuk gangsterliğine aza verilecek. Şaban Karataş'ın yerine asaleten bir stama yapılmayacağı ve bazı çev-relerce benimsenen Genel Müdür Yardımcısı Doğan Erden'in vekaleten yönetimin başına getirileceği söyleni-yor!..

Söylentilere güç veren bir başka olgu da, cephehin iki numaralı ortağı MSP'nin, TRT talanında payını gere-gince alamaması ve bunun yarattığı hoşnutsuzluk!..

MSP'nin bu konudaki hoşnutsuzlu-ğu geçtiğimiz hafta açkılık kazandı. Bugüne kadar "kandı"le avutulan MSP'ye, Şaban Karataş tarafından hatırı sayılır bir de kazık atıldı. Ne idiği belirsiz gezilerle temel atma yarışını başta götüren Necmettin Erbakan'ın Gaziantep'teki bir temele harc atması, TRT tarafından "Ajanısları verdiği ha-berlere göre Erbakan Gaziantep'te bu-gün bir fabrikanın temeli atmış" şeklinde masallaştırılınca MSP'nin ay-ranı kabardı!..

MSP'ilerin yaptıkları bir hesaba göre de üvey evlatlık belgelenmektedir. Buna göre, Şaban Karataş döneminde TRT, AP hakkında 200 dakika, "üç kişilik" MHP hakkında 180 dakika, MSP hakkında da 90 dakikalık zamana kıymıştı. MSP'yi çileden çıkaran da bu adaletsizlikti!..

"Dini bütün bir müslüman" ola-rak altında imza atılan Şaban Karataş hakkında, önce "kadehe dudak değ-diriyor" şeklinde haberler gelmiş, daha sonra da "MSP hakkındaki hasmane tavır" dikkati çekmişti!..

Cephe'nin Şaban Karataş'tan bek-lediği son görev, arkada bordrolara yerleştirilimiş bir komando süsü bırak-

BEHİCE BORAN, EŞİ NEVZAT HATKO ile

TÜRKİYE İŞÇİ PARTİSİ GENEL BAŞKANI BEHİCE BORAN BULGARİSTAN'DA

Türkiye İşçi Partisi Genel Başkanı Behice Boran, 27 Temmuz'dan beri Bulgaristan'da bulunuyor.

TİP Genel Başkanı, uzun süreden beri rahatsız olan eşinin tedavisi konusunda bütün tıbbi olanakların araştırılması ve tedavisinin sağlanması için Bulgar "Press Ajansı" tarafından davet edildi. Boran, bu çağrıya uyarak, 27 Temmuz'da eşiyile birlikte Türkiye'den ayrıldı.

Genel Sekreter Nihat Sargın ve Parti merkez yönetiminden oluşan bir grup uğurlayıcı ile birlikte, Boran, sabahleyin karayolundan Bulgaristan'a hareket etti. Boran ve yanındakiler, Edirne girişinde, TİP Edirne İl Başkanı başkanlığındaki partililer tarafından karşılandı.

Boran, kendisini Edirne'de karşılayanlarla birlikte daha sonra Kapıkule sınır karakoluna vardı. Boran ve eş, buradan Bulgaristan'ın TİP Genel Başkanı için tahsis ettiği otomobille yollarına devam ettiler.

TİP Genel Başkanı Behice Boran, bir süre Bulgaristan'da kalacak.

OLİMPİYAT

ması. Karataş'ın işi zaten bu...

BURSA'DAKİ AVANTU

Öte yandan önceki hafta, Eskişehir'de hüsranla uğrayan cephe başı, kaybettığı moral-kondisyonu geçen haftaya Bursa'da aradı.

Eskişehir "şok"undan sonra Bursa'daki karışılma töreni gönüllere ferahlık veriyordu. Ama yine de eski günler yad edilince, gönüller bir tuhaf, bir buruk oluyordu.

Hüznü dağıtmak, ya da hazırlamak için yapılacak en iyi şey bir televizyon alıcısının TV'deki reklamlarında olduğu gibi "benim televizyonum iyidir, ancak fişmekarla mukayese etmeyin, üzülmünüzü mantığıyla yola çıkarmak, ve "Bursa iyidir, ama eski Bursa'yla mukayese etmeyelim, üzülmünüzü" demektir.

Meydanı yaklaşık olarak 20 bin kişi doldurmuştu. Hatırı sayılır adedi, çevreden transfer edilen bu 20 bin kişi mitingini "maddi" unsurunu oluşturuyordu. Manevi unsur "heyecan ve coşku" ise ilki gibi transfer edilemedi.

Çerez olarak kullanılan Bursa'nın mehter takımı bile 20 bin kişiye en ufak bir kıpırtı, en küçük bir coşku veremedi.

UNİVERSİTE'NİN TEMELİ - KÖYLÜLERİN EMELİ

Bursa'da tarihi bir nutuk atan Demirel, aksam üzeri de temel etti...

Bursa-İzmir yolunun 15. kilometresinde Görükle, Yolçatu ve Özlüce köylerinin arazisi üzerinde kurulan, ve temel ilk kez 25 Temmuz 1975, ikinci kez de 26 Temmuz 1976 tarihinde atılan Bursa Üniversitesi, burada "marksistlerin barındırılmaması" ricasıyla kuruldu. Rica sahibi, şerhabetler konusunda ihtisas sahibi Feyzioğlu'du. Toprakları zorla gasbedilen üç köy halkı, az ilerde toplanmış tepenin üzerinden her dönemde iktidarların "mütemim-cüz"ü olan bu zatı "Kahrolsun faşistler-Sosyalist Türkiye-Topraklarımızı isteriz" sloganlarıyla karşılayınca ortaklık bir anda karıştı.

Sayısı, sivil ve askeri erkan ile konuk (!) sıfatlı komandoların çok

üstünde olan jandarma ve polisler, köylülerine üzerine yürüdüler. Tabii, arka-larından da yardımcı güçleri seyrítettiler.

Köylülerin, temel atmaya gelen bu "unsur"lara kızmaması evrensel bir nedeni vardı elbette. Ancak bunun yanında bir de özel nedeni vardı. O da şuuydu:

Bursa Üniversitesi 3 bin dönüm arazi üzerine yapılması planlanmıştır. Görükle, Yolçatu ve Özlüce köylülerini, topraklarının bir kısmını kapsayan bu araziye gerekirse bedelsiz verebileceklerini söylemişlerdi. Ancak bir süre sonra üniversitenin yapılacağı arazinin alanı 20 bin dönüme çıkarılınca, köylünün en verimli topraklarının elinden alınması sonucu ortaya çıktı. Köylüler bunun üzerine üniversitenin, Bursa'nın biraz daha ötesinde, daha az kullanılan, daha az verimli bir başka arazide yapılmasını istedikler. İsteklerine verilen cevap, bu verimli topraklar üzerinde temel atılması, inşaatı başlanılması oldu.

Üç köy halkı, yılda üç mahsul aldığı topraklarının gasbedilmesi üzerine ellerinde tapuları olduğu halde mahkemeye başvuruyordular. Köylülerin avukatlığını Bursa'nın CHP Milletvekili adaylarından Edip Ünal Erzen alıyordu. Tabii hediye de var bu zahmetin. Dava açan her köylü adam başına 500-700 lira avukatlık ücreti ödiyor CHP milletvekili adayına. Avukat davayı kaybediyor. Bu da köylülere yine adam başına 650 lira patlıyor, mahkeme masrafı olarak.

Köylü bir yandan yılda üç mahsul aldığı verimli topraklarını, öte yandan da cebindeki üç beş kuruşunu kaybediyor.

Köylünün başvurduğu yer kalmıyor, ancak sonuç yok.

Görükle, Yolçatu ve Özlüce'liler şimdiki, herç köylerden 1 dönüm toprak mevsi 500 liraya kiralararak geçimlerini sağlamaya çalışıyorlar.

Bir süre sonra da yapılan istismler sonucu çanıyor ve köylülerin toprağı 1 dönümü 700 liradan elerinden alınıyor.

Görükle, Yolçatu ve Özlüce köylüleri, 700 liraya ellerinden alınan topraklarının benzerini, mevsi 600 liradankiralayarak yaşamaya çalışıyorlar.

MIT ELEKTRONİK BEYİN SATIN ALIYOR

Milli İstihbarat Teşkilatı, ilericilerle yaşamı zorlaştırmak için yeni olanaklarla donatılmaktadır. MIT, ilericilerin takibini daha kolay yapabilmek için elektronik beyin almaya karar vermiştir. Siparişi verilen elektronik beyinin devlet bütçesine ayda 20 bin dolar çevresinde bir mali yük getireceği hesaplanmaktadır.

Milli İstihbarat Teşkilatı'nın siparişi ettiği elektronik beyin (kompyüter) IBM 370-125 modelidir. 160 K kapasiteli elektronik beyin 560 miloyonluk bir diske sahiptir. Bu kapasitedeki bir elektronik beyine sahip olan MIT, elindeki bütün işleri kompyütere yükleyebilecektir. Böylece Milli İstihbarat Teşkilatı'nda fişi olan bütün ilericiler hakkında anında "bilgi" derlemek ve gerekli "raporları" hazırlamanın mümkün olacağına inanılmaktadır.

Milli İstihbarat Teşkilatı'nın siparişi ettiği elektronik beyin, MIT'in Ankara'daki binalarının birisine yerleştirilecektir. Kompyüter Ankara'da 6 yüz metre içindeki diğer MIT binalarında "iş" görebilecektir. Fakat kentlerarası telefon sistemi henüz yeterli olmadığı için satın alınan elektronik beyinden İstanbul ve İzmir gibi kentlerdeki MIT görevlileri yararlanamayacaktır.

Yararlanmama şu anlama gelmektedir: İzmir ve İstanbul'daki MIT görevlileri her hangi bir ilericiler hakkında ayrıntılı "bilgi" veya "rapor" istemeleri halinde bunu önce Ankara'ya bildirmek zorunda kalacaklardır. Ankara'daki elektronik beyin, istenen "bilgi" veya "raporu" sağlayacak ve bunlar da yine normal ulaşım araçlarıyla istenen kente gönderilecektir. İlerde kentler arası telefon olanaklarının gelişmesi halinde MIT'in elektronik beyininden İzmir, İstanbul ve benzeri kentlerdeki MIT görevlilerinden de anında yararlanmaları mümkün olacaktır.

Milli İstihbarat Teşkilatı'nın siparişi ettiği elektronik beyinin yıllık kirası 20 bin dolar çevresindedir. Senelik kira 240 bin dolar çevresinde olacaktır. Döviz sıkıntısı içindeki MC Hükümeti, MIT'i "modern araçlarla" donatma konusunda hiç bir fedakarlıktan çekinmemektedir.

Hükümet müessesesinin ikramı böyle olsa gerek. Üniversite inşaatı, köylülerin topraklarından, gelirlerinden etmiş-tir.

İşte, Bursa Üniversitesinin ikinci kez atılan temelinde, üç köy halkı, polisine, jandarmasına ve komandosuna karşı, "Kahrolsun faşistler", "Sosyalist Türkiye", "Topraklarımızı İsteriz" sloganlarıyla çıkarken, çelişkileri daha bir somut görmüş, yaşamış insan-ların kararlılığı içindeydi.

ECEVİT'E SUİKAST!

Demirel'in biraz olsun sevdiği Bursa gezisini ekitten bu olayın meydana geldiği gün, Amerika'dan gelen bir haber bütünü keyfini kaçırdı...

CHP Genel Başkanı Bülent Ecevit'e Amerika'da başarısız bir suikast girişiminde bulunulmuştu. Demirel'in keyfini kaçırmanın nedeni, suikast girişiminin "başarısız" kalışı değildi tabii...

Ancak cephe başının canını sıkarak noktalanmış Ecevit'in esenliğiyle ilgili bir çerçevede saklı kalmadığı da bir gerçekti...

Cephehin başka anlamda Ecevit efsanesi problemi çikiyordu.

Bir zamanlar göklerde dolaşan Mercedes'in atı masalının içportadaki alıcı sayısına sığınan politik bezirganlığın takipleri için elbette bu olay bir başka anlamda can sıkıcı nitelikteydi.

Toplumsal sistemin hiç verdiği suçluluk eğiliminin artan grafiğiyle, kabiliğün hürsuzlğun, sapıklığın, ruh hastalığının giderek arttığı ve yayıldığı bu-nalmı bir ülkede Ecevit'in uğradığı saldırı en azından sosyo-ekonomik koşullar kadar çikindi.

Ama Türkiye'de göstermelik telgraf-ların arkasında yarattığı yorum ve endişeler de, o çirkinliğin bir uzantı-sıydı.

YSE İŞÇİLERİ SANAYİCİ OLDU

YSE bünyesinde çalışan işçilerin çoğunluğu KÖYYSE-İŞ Sendikasına üye durumundadırlar. Bu sendikanın yöneticileri MC İktidan yanlıdır ve birçok işyerinde yetki alırken 'mevsimlik işçi' olarak YSE'ye giren Ülkü Ocakları üyelerine dayanmışlardır. Sendikanın Ankara 5. Bölge Şubesi ve Merkez Şubesi yöneticileri de MHP y işkolunda örgütlü YOL-İŞ Federasyonu üyelerinden önde gelenleri işten çıkaran veya baskı altında tutan YSE Genel Müdürlüğü KÖYYSE-İŞ Sendikası yöneticileriyle ortak çalışır.

İşte bu sendika, genelce Bursa'da Tofaş işçisi Muharrem Çetinbaş kurulanırken YSE ile bir toplu sözleşme imzalamıştı. Ve Şaban Karataş TV'si uzun uzun bu sözleşmeye vermişti.

İşçiler bu aybağında ayıklarını yeni sözleşmeye göre aldılar. Ücretlerindeki kesintiler gösteren geridi alan KÖYYSE-İŞ'e yeni üye olan bazı işyerilerindeki YSE işçileri kendilerinden fazladan bir para kesildiğini de görebek durumu muhasebeye sordular. Ve işin aslı anlaşıldı. Toplu sözleşmenin 130. maddesine göre her ay işçilerin ayıklarının yüzde biri oranında "Milli Sanayi Tevliğ" parası kesiliyordu. İşveren de işçilerin ayıklarının yüzde ikisi oranında bu teşvikte katılıyordu. Bankada sendika adına açılacak bir hesaba yatırılacak bu paralar daha sonra sendika tarafından "Sanayi"ye yatırılacaktı. İşçiler metazor olarak "Sanayici" olmuşlardı. Sendika yöneticileri de fabrikatörlük yapılabildiler.

Bu durum KÖYYSE-İŞ'e bağlı eski işçiler için yeni bir şey değil. Ve sendika bünyesinde böyle bir uygulamaya karşı mücadele de verilmiş. Ancak sendikanın son genel kurulunda ilericiler işçilerin muhalefetine rağmen işçileri "Sanayici" yapan bu anlayış san sendikacılık oyunlarıyla sendika ana tüzüğüne kongre karar olarak geçmiştir.

Sendikanın toplu sözleşme görüşmelerini işçiyeye haber vermesi ya da işçinin görüşünü alması gibi bir alışkanlığı yok. Bu yüzden işçiler sözleşme imzalandıktan sonra kendileri arada ne yapıldığını anlayabiliyorlar. İşyerlerinde sözleşme metinleri personel memurunda ve muhasebe olmak üzere ikişer adet bulunuyor. Sözleşme metinleri işçilerin eline bile geçmiyor.

"Milli Sanayi Tevliğ" kesintisinden en çok Ülkü Ocakları memnun kalacak. Çünkü bankaya sendikadan adına yatırılacak olan bu paranın denetlenmesi fiilen mümkün değil. Ayrıca 130. maddede uygulanması güç bir bölüm daha var. İşten ayrılan işçi, kesilen parasını işveren kesilen paraya birlikte geri alır, deniliyor. Oysa bu parayı geri verecek olan yer işçileridir. İlerici işçileri, ve ay-

Sendikanın sayman. İstedildiği kimseleri sendika uğraştırabilir. Ayrıca eğer işçiler sendika değiştirilirse ne olacak? Ya da bir dahaki sözleşmede bu madde ortadan kaldırılsa ne olacak? Sendikacıların bu maddeyi öne sürerken YSE'de yetkiyi ömür boyu sürdüreceği ya da sendika sandıklarının yönetiminde ialebet kalacakları anlaşılıyor.

Yeni sözleşmenin bu maddesi YSE bünyesinde çalışan 30000 işçiyi ilgilendiriyor. İşçiler bu san sendikacılarla bile ter düşen maddeye karşı çıkacaklarını söylüyorlar. "Arkadaşlar, bizden kesilen bu paraların üstüne bir bardak soğuk si için" diyen işçiler gakaşlarken birbirlerine "artık işçi sayılmayız, bundan sonra sanayici sayılırız" diyorlar.

Ancak YSE bünyesinde çalışan KÖYYSE-İŞ üyesi işçiler, san sendikacılık numaralarıyla yönetiminde kalabilen Sadık Özkan ekibinin uzun süre işbağında kalamayacaklarını söylüyorlar. En geç bir dahaki genel kurulda Sadık Özkan ve arkadaşlarına yol görünüyor. Ayrıca şubelerin ve Türkiye çapında YSE işçilerinin bu maddenin iptali ve sendika biziğünden çıkılması yolundaki mücadeleleri san sendikacıların güç durumda bırakacak.

Şimdiki kadar bu fona eski işçilerden kesilen paralar milyonları buldu. Bu paraların bir kısmı Kayseri'de bir kadife fabrikasına yatırılmış bir kısmıyla da tahvil alınmış. Yeni sözleşme döneminden sendikadan bankadaki hesabına her ay iki buçuk milyon lira bu fondan yatacak.

Ayrıca işçilerden bir defaya mahsus otuzar lira "Atasporunu geliştirme parası" kesilecek. Kesilen paralar Gençlik ve Spor Bakanlığına aktarılıyor. Sendikamız kasasına yatıyor.

Bu para da bir milyon liraya yakın tutuyor. Acaba bu kadar para Sadık Özkan ve ekibinin sendika ağalığını devam ettirmeye yetecek mi?

KARGAŞANIN İÇİNDEKİ

SEÇİMLERDE, 177 DELEGENİN OYUNU ALAN, EN BAŞINDAN İTİBAREN HER TÜRLÜ SAPIK ÇIZGI KARŞISINDA EN KÜÇÜK BİR TEREDDÜT GÖSTERMEYİP İLKELİ VE SAĞLAM BİR YOL İZLEYEN SOSYALİSTLER VE DEMOKRATİK SOLCULARIN OLUŞTURDUĞU İTTİFAK TÖB-DER'İN GELECEĞİ AÇISINDAN EN BÜYÜK GÜVENCEYİ TEŞKİL EDİYOR.

TÖB-DER Genel Kurulu, çalışmalarını, 26 Temmuz akşamı yapılan seçimlerle tamamladı.

Genel Kurul, büyük önem taşıyordu. Bu önem, hem genel olarak Türkiye'de bağımsızlık, demokrasi ve sosyalizm mücadelesinin, hem de özel olarak TÖB-DER'in bugün gelip dayandığı noktanın öneminden kaynaklandı. Genel Kurulu ve örgütün bugün içinde bulunduğu durumu, bu genel çerçeveye içinde değerlendirilmek gerekiyor.

GÜÇLÜ BİR KİTLE ÖRGÜTÜ

TÖB-DER, Türkiye'nin en geniş tabanlı kitle örgütlerinden biri. Burası, örgütün nicel gücü ile ilgili. Ancak, daha önemli olan nitel güç, TÖB-DER'in nitel gücü, tabanın çok büyük ölçüde sola, sosyalizme açık olmasından kaynaklanıyor. Demokrasi mücadelesinde yerlerini alan öğretmenlerin yanı sıra, sola açık, sosyalizm mücadelesine etkin biçimde katılan öğretmenler, TÖB-DER çatısı altında önemli bir güç teşkil ediyorlar.

TÖB-DER'in bu konumunu, ikili bir açıdan değerlendirmek gerekiyor:

TÖB-DER'in, sola, sosyalizme açıklığı geçmişe dayanıyor. Geçmişte ve bugün, sosyalist birikim, TÖB-DER içinde sosyalizm adına ortaya çıkan her boydan her soydan akımın dikış tutulabilmesine yol açtı. Sosyalizm adına piyasaya çıkan her akım, TÖB-DER içinde yararlanılabileceği bir birikim buldu. TÖB-DER'le ilgili birinci değerlendirme bu.

İkinci değerlendirme ise, demokrasi ve sosyalizm mücadelesinin Türkiye'de geliştiği noktalara ilişkin olarak yapılmalı. Türkiye'de bu mücadelenin gelişip güçlenmesi, sağlam temeller üzerindeki saflaşmaları, arınmaları da beraberinde getiriyor. Türkiye'de geliştiği, sapık akımlar ve bunların mücadeleye verdikleri zarar ortaya çıkıyor.

NETLEŞMELER YANSIMA BULUYOR

Genel plandaki netleşme ve saflaşmalar, mücadelenin içinde yer alan ve belirli bir birikime sahip bütün kitle örgütlerine yansıyor. Yönetimin ilkesizliği ve hoşgörüsü sonucunda sapık akımların tutunabildikleri: TÖB-DER de bu

yansımanın kapsamı içine giriyor. TÖB-DER içinde de belirli ilkelere dayalı saflaşma ve arınmalar ortaya çıkıyor.

Bu noktada, iki gözlemede daha bulunmak gerekiyor. Birinci gözlem, arınmaların, arınma sürecine sokulmak istenen yeni bulanklıklarla birlikte gelişme-

sine ilişkin. Arınma süreci, bu arınmayı engellemek isteyen, ya da en azından arınmayı gözlerden kaçırmak isteyen unsurlara karşı mücadele ederek gelişiyor.

İkinci gözlem ise, TÖB-DER'in özel konumuna ilişkin. TÖB-DER, arınmaya

uçurayan unsurların trnakları ile en çok tutunmaya çalıştıkları örgütlerden. Daha açığı, Türkiye ölçüğünde tasfiye ve uğrayan göşizm ve Maoizm TÖB-DER'i son kalelerinden biri olarak değerlendirenler. Burada tutunabilmek için elinden geleni yapıyor. Bu çabalarında en büyük desteği de, nesnel olarak, birinci gözlemede sözünü ettığımız arınma sürecini bulandırmaya yönelik yeni unsurlardan buluyor.

LISTE BOLLUĞU

Genel Kurul yaklaşık, dikkati çeken noktalardan biri, seçimlere katılan da Genel Kurul'da "tavır koyacak" grupların bolluğu oluyor. Bu "bolluğu" iyi değerlendirmek gerekiyor. İyi değerlendirmek için de Genel Kurul'daki olayları, grupları ve seçimleri yukarıdaki çerçeveye oturtmak gerekiyor. Bunun dışında, TÖB-DER de otup biten-

leri, "tavır koyan" grupları anlamaya olanacağı yok.

Kısacası, TÖB-DER'de her ne pahasına olursa olsun tutunmaya kafalamaya koyan sapık akımların çabaları ile harekette bulanklık yaratmaya misyonlu bazı şahlekarların çabaları birleştiğinde 3

... genel kuruldan notlar ...

Genel Kurul'un ilk gününde çeşitli siyasi partilerin liderleri ve diğer örgütlerin temsilcileri konuştu. Türkiye İşçi Partisi Genel Başkanı Behice Boran'ın konuşması, salonu dolduran öğretmenler tarafından büyük bir ilgi ile izlendi.

Salonu doldurdular, Boran'ın konuşmasını büyük bir dikkat ve ilgi ile izlerken balkonda yerleşen bir grup öğrenci diğer konuşmacılara yaptıkları gibi Boran'ın sözlerini de konuşmanın son bölümünde protesto ederek kesmeye kalktı. Konuşmasının "Tek Yol Devrim" feryatları ile kesilmeye çalışılan bölümünde, Behice Boran'ın değerlendirmeleri şöyle idi:

"Dünya sosyalist hareketinde, somut toplumların iç şartlarının, iç dinamiğinin de elverişli durumlarda sosyalizme barışı yoldan da geçilebileceği, böyle bir olanağın belirdiği tezi ortaya atılmış ve benimsenmiştir. Barışçı geçiş olanağını her hal ve şartta tümden reddetmek, dünya sosyalist sisteminin ve işçi sınıfı hareketinin gücüne, belirli iç şartların oluştuğu toplumlarda işçi sınıfının geniş yelpazeli ittifakları, dayanışmaları kullanarak büyük burjuvaziyi kuşatmak ve sosyalizmle yeleneğine güvenememek demektir. Barışçı geçiş, sınıf mücadelesini reddeden veya arka plana iten, sosyalizme geçişi, toplumsal kendiliğinden gelişmesine bırakan bir yöntem değildir. Uluslararası dayanışma ve yardımlaşmayı reddetme, bir kenara bırakma anlamına da gelmez."

Genel Kurul'da Behice Boran'ın konuşmasının son bölümünde engellemeye kalktılar, başka olaylara da yol açtılar.

Genel Kurul'un ikinci gününde balkondaki gençler arasında kavga çıktı. Kavga eden taraflardan biri "devrim yapmak isteyenler buraya" diye bağırarak adamlarını toplama çalıştı. "Devrim yapmak isteyenlerin" balkonun bir tarafına toplanmasından sonra kavga kızıştı. Sonra da yalıtıldı. Ancak olay, aşağıda bulunan öğretmenlerin büyük tepkilerine yol açtı. Öğrenciler, öğretmenleri taraflardan protesto edildi.

Daha sonra kavga yerine gelen bir AYÖD yönetici yetkilisi, kurmayları ile yaptığı "durum muhakemesinde" şu sonuçlara varıyordu aynen: Bu olay ikilidir. Kavga çıkararak yüzün ve ezen oyları kaybetmiş olabiliriz. Bu, olumsuz yan. Ancak, karşı tarafı döverek olumlu bir iş yaptık.

Sorunları böylesine "diyaloklık koyan" AYÖD yöneticisi herhalde olumsuz yanı da bertaraf etmek için olacak, yanındakilere "ah bir polis ça-

ğıratalar" diyordu. Polis gelip hendilerini dışarı atarsa "revizyonist öğretmenlere" karşı büyük bir kez elde edecekleri.

TÖB-DER Genel Kurulunda böylesine sapık bir hesapla polis harekete çeken göşizm, ne yazık ki geçmişte TÖB-DER yönetimine damgasını vurmuştu. Ve yine ne yazık ki bu zihniyet TÖB-DER'deki kimileri tarafından "devrimci gençliğin temsilcileri" olarak görülebiliyordu

TÖB-DER eski Genel Başkanı Cemil Çakır'ın, konuşması sırasında belirli aralıklarla konuşması diktatı çe sti. Çakır, genellikle belirli sözcüklerden sonra susuyor ve öniündelti sürahiyel el atıyordu. Bu aradan yaratanın Balkon takımı da Çakır'ın kesilen cümlesini bilinen sloganlarla tamamlayıyorlardı. Bunun sonucunda Çakır neredeyse öniündeki sürahiyel tümünü bitirdi.

TÖB-DER'in yeni yöneticilerinin önemli bir bölümü örgütün genel merkezinin bulunduğu Ankara dışında oturuyor. Yöneticilerin "profesyonelleşmesi" önerisinin genel kurul tarafından reddedilmesinden sonra, nasıl bir form bulunacağı merak ediliyor. Bu arada, genel kurul kararlarına rağmen "muvaazalı profesyonellik" biçiminde 21 adet profesyonel kadro yaratılması üzerinde anlaşmaya arıldığı belirtiliyor.

Genel Kurul sonucundaki seçimlerde alınan oyların tahliili de hayli ilginç tablolar çıkarıyor ortaya.

Genel Kurul başkanılık Divanı seçimlerinde, "Anti Göşist Cephe" 299 oy alırken, göşistler ve muadilinin adayları 229 oy aldı. Divan başkanına verilen 299 oyu 177'lik. Demokras için Birlik ve Halkçı Eğitimciler gruplarından geldi. Bu grupların ortak listesi, seçimlerde 177 oy aldı, 299'dan 177'yi çıkarınca "diğer anti göşistler" 122 oy alıyor. Oysa bunlar seçimlerde 202 oy alıyorlar. Aradaki 80 civarındaki farkın nereden geldiği merak konusu.

Bu arada Göşist ve Maoistlerin oylarına bakmakta da yarar var. Bunlar, divan başkanlığı seçimlerinde 229 oy aldılar. Seçimlerde ise bu çizgideki gruplara verilen oyların toplamı 119. Aradaki 100 ... oy farkını nereye gittiği şimdiki anlaşılıyor mu?

GÜÇLÜ ALMAŞIK

TÖB-DER'DE HER NE PAHASINA OLURSA OLSUN TUTUNMAYI KAFALARINA KOYAN SAPIK AKIMLARIN ÇABALARI İLE HAREKETTE BULANIKLIK YARATMAYA MİSYONLU BAZI SAHTEKARLARIN ÇABALARI BİRLEŞTİĞİNDE, GENEL KURUL'A DAMGASINI VURAN KARGAŞA VE LİSTE BOLLUGUNUN KAY-NAGIORTAYA ÇIKIYOR.

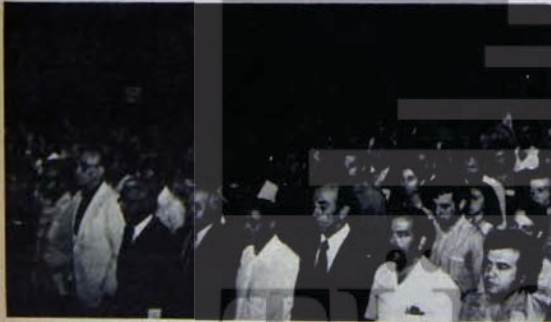
gün süren genel kurula damgasını vuran kargaşa ve liste bolluğunun kaynağı ortaya çıkıyor. "Aradan fırlama" olanaklarının zorlanması için, ahlak ve namus sınırları zorlanıyor.

GOŞİZME KARŞI DOĞRU ÇİZGİ

Bulanıklık unsurlarını bir yana bırakırsak, TÖB-DER'de sosyalistler ve demokratlar, goşizme ve diğer sapık akımlara karşı mücadele ediyorlar. Sosyalistler ve demokratları "Demokrasi için Birlik" ve "Demokratik Solcu Halkçı Eğitimciler" temsil ediyorlar. Bunların tam karşısında ise goşistlerin ve Maoocuların çeşitli isimler alıp bir türlü birleşemeyen grupçukları yer alıyor.

Oyun da burada yoğunlaşıyor. TÖB-DER içinde sapık akımların defterini dürecektir olan çizgi, bulanıklık unsurlarının salt kariyer hesabına dayalı çizgileri içinde eritilmek isteniyor. Amaç, belirli ve sağlıklı bir ittifakı önlemek, bu ittifak kurulduğunda ise "goşizme karşı birlik" adına bu sağlıklı çizgiyi sulandırmak, daha da önemlisi tecrit edilebilirdir. Ve bu amaç için herşey mübahdır.

Mübah olanların en başında yalan ve dolan geliyor. Belirli dergi ve örgüt isimlerinin sonuna "tavır" kelimesini ekleyerek Türkiye'de devrimci mücadeleye surlarına unsurları olarak karışmak isteyen bu grupçuklar, çığneme çığneme sakız haline gelip daha sonra şamar halinde yüzlerine vurulan yalanları birer birer kullanıyorlar: "Bunlar DISK'e karşıdırlar... Bunlar DISK'i bölmek istiyorlar... Bunlar goşizme karşı değildiler... Bunlar Maooculara ittifak yapıyorlar... Bunlar dar grupçuluk için goşizme karşı cepheyi bölüyorlar... vb. v."

"Demokrasi için Birlik" grubunun bu yalanlar karşısındaki cevabı ise çok açık oluyor. Bu grup, "İttifak Çağrısına Karşısındaki Tavrimiz" başlığı ile yayınladığı bildiriye, TÖB-DER'deki sorunların ancak ilkel ve sağlam bir yönetimle çözülebileceğini, "Kongrenin içinde bulunduğu koşullar altında Mao-cu-Goşist unsurların tasallutunu fırsat bilerek kendilerine ilkesiz birliği dayatmak isteyen komploculara taviz veremeyeceklerini" açıkça ortaya koyuyor. Ve hemen ardından şunu da ekliyor: "Uğrunda mücadele ettiğimiz ilkel birlik

sağlanamaz ise, Demokrasi için Birlik Ekibi olarak sosyalist sorumluluk içinde davranacağız. Tavrimiz, örgütümüzü tehdit eden Mao-cu ve Goşist akımlara fırsat vermeyecek, kısa vadeli çıkar hesaplarından uzak onurlu bir davranış olacaktır."

Kısacası, Demokrasi için Birlik Ekibi, Maoocuların ve Goşistlerin örgüt yönetimini kirlenmemeleri için seçime ayrıca katılmasalar bile seçimlerde ellerinden geleni yapacaklardır. Suni olarak oluşturulan "şartların" dayatılmasına rağmen örgütün Goşist ve Maoistlerin eline geçmesini için, bu sapık akımlara "hayır" demek için, ilkesiz sosyalist listesine destek olunacaktır.

SONUÇLARIN GERÇEK ANLAMLI

Seçimlerde Demokrasi için Birlik ve Demokratik Solcu Halkçı Eğitimciler 177 oy alıyorlar. Seçimleri'ın, Demokratik Merkezîyetçiler adı altında seçimlere giren ve oy tabanı olarak Babil Kulesi ölücüsünde çeşitlilik gösteren grup, 202 oy alarak kazanıyor. Ancak, TÖB-DER sorunu burada bitmiyor.

Önce, seçimlerin ve seçimi kazanan grubun politik anatomisini yapmak gerekiyor.

Vurgulanması gereken nokta şurada: Bugün TÖB-DER'de seçimle işbaşına gelmesine olanak bulunmayan, ancak TÖB-DER'i kullanmak üzere ilkesiz ve dağınık bir yönetimin işbaşına gelmesinde yarar gönen bütün grup ve grupçuklar seçimi kazanan listeye oy verdiler. Türkiye sosyalist hareketindeki kesin sallaşma ve netleşmenin TÖB-DER içine de aynı kesinlikte yansımaları hiç olmazsa bir süre için ertelemek girişiminin tek yolu, böyle bir yönetimin işbaşına gelmesi

idi. Devrimci mücadelenin bulandırılması için tırmanmak isteyen unsurlarla, son kalelerinde tutunmak isteyen unsurlar bugünkü yönetim sayesinde rahat "mayalanma alanı" bulacakları hesapladılar. Olanları bu hesaplara kullandılar.

NE OLACAK ?

Son gelişmelerle TÖB-DER içinde bulundukları bulanımdan kurtulmuş olmuyor. Çünkü bugün TÖB-DER'de ilkel ve kararlı bir yönetim yok. TÖB-DER'de öteden beri rahatsızlığı duyulan

ve örgütlü dağınıklığa götüren Merkezîye şubeler arası kopukluk sorununa bugünkü yönetimin çözüm getirmesi imkansız. Aksine, kopukluk ve başboşlukluğun daha da artması bekleniyor.

Bunun karşısında, seçimlerde 177 delegenin oyunu alan, en başından bu yana gerek goşizm ve Maoizm, gerekse kariyerist komploculuk karşısında en

küçük bir tereddüt göstermeyip ilkel, sağlam çizgi izleyen bir ittifak var. Geleceğe ışık tutan da bu durum. TÖB-DER'deki son gelişmelerin en büyük anlamı, bu gelişmelerin büyük bir kargaşa ile birlikte, bu kargaşaya son verecek güçlü "almaşık" da beraberinde getirmesi.

Bu almaşık, TÖB-DER'in hem kısı, hem de uzun dönemdeki geleceğini belirleyecek.

MAOULARIN PROVOKASYONU:

YENİ ÇERKEZ ETEM OYUNU

"Çerkez Etem Oyunu", YÜRÜYÜŞ'ün geçen sayısında yayımlandı. Oyunun ne olduğu, bugün Türkiye'de nasıl oynandığı anlatıldı.

Çerkez Etem Oyunu, çeşitli versiyonlara sahip. Zaman zaman, bu değişik versiyonlarıyla oynanıyor. Sahtekarlar, yalancılar, gücüne güvenemeyenler ve sapıklar ortalıkta bulundukça da oynamaya çalışılacak.

Türkiye'de sosyalist hareketi tecrit etmeye ve karalamaya yönelik oyunlar üzerinde çok duruldu. Bugün bu oyunlara bir ek boyutun daha kazandırılmış olduğu görülüyor. Türkiye'de sosyalist hareketi tecrit oyununda, Maoçuluğun ek katkıları, hergün yeni örnekleri ile ortaya çıkıyor.

YÜRÜYÜŞ, DISK'in aldığı bir birleştirme kararını eleştirirdi. Birleştirme kararını disiplinle uyan bir sendika başkanı da bu kararı YÜRÜYÜŞ sayfalarında eleştirirdi. Eleştirilmesi gerekiyordu, eleştirildi. Mao-cu komandoların yayın organı, bu eleştirileri kullanmaya kalktı. Polis mantığı ile, Türkiye'de sosyalist hareketin en zayıf halkasına saldırılmaya denendi.

YÜRÜYÜŞ, İGD'li gençlerin Bursa'daki davranışını eleştirirdi. Eleştirilmesi gerekiyordu, eleştirildi. Mao-cu komandoların yayın organı bunu da kullanmaya kalktı.

Bu oyun, son TÖB-DER Genel Kurulunda doruğuna ulaştı. Yalnız bu kez Maoocuların polis mantığına dayalı davranışlarına, Çerkez Etem Oyunu oynamaya meraklı sözde anti-maoocular da sahip çıktı. Sapıkların sapıkça davranışlarını, sosyalist hareketi karalamak üzere verdi aldı. Östelik bununla kalmayıp, kendi dağarcıklarından yeni yalanlarla, oyunu zenginleştirmeye kalktı.

Sosyalist hareketi tecrit hareketinin bir cephesinde oynanan oyun, diğer cepheye rağbet buluyor. Maoocuların kendi sapık mantıkları ile göz boyama amacıyla ortaya attıkları sosyalistler ve demokratik solcuların oluşturduğu birliğin desteklenmesi tezi, kimilerini pek sevindirdi. Delilerin davranışını akılدار için öçüt almaya kalkanlar, bu mantığa sarıldılar. Demokrasi için birlik grubunun Maooculara pazarlık yaptığı cinsinden en aşağılık söylentiler ortalığa yayıldı. Sırf belirli bir çizgiyi karalamak için, Kongrenin ilk gününde 30 civarında ilân edilen ve gerçekte de öyle olan Mao-cu oylar, "Maoocuların Demokrasi için Birlik grubunu desteklemesi" oyunu ortaya atılınca birdenbire 70'e çıkarıldı! Böylelikle sosyalistlerin 177 oyunun 70'i Maoocularardan gelmiş oluyordu!

Polis oyununa meraklı olanlarla Çerkez Etem oyununa meraklı olanların çabaları burada nesnel olarak bütünleşiyor. Bir akıllıyı timarhandede tecrit edilebilmek için delinin tanıklığı kimileri için bulunmaz bir nimet olabilir. Sağlıklı hareketi karalayacak, gözden düşürecek hiç bir namet ve yeriyi sahip olmayanlar, yalandan ve delilerin tanıklığından medet umar hale geliyorlar. Türkiye'de sosyalist hareketin karşısına böyle çıkılıyor. TÖB-DER'de de sağlıklı çizginin karşısına böyle çıkılıyor.

Bütün bunlara karşılık, sosyalistler bu tür oyunların niteliğini biliyorlar. Sosyalistler çocuk değiller; Mao-cu provokasyonların niteliğini tespit edip cevabını verdiler, veriyorlar. Ancak yine hiç kimse, sosyalistleri çocuk sayıp bir avuç maocunun provokasyonu ile sessizlik ve suskunluğa kapılacaklarını sanmamalı.

Sosyalistler, polis oyunlarını olduğu kadar, Çerkez Etem oyunlarını açığa çıkarmasını da iyi bilirler.

“HÜR TEŞEBBÜS DAYANIŞMA DERNEĞİ”

M. COŞKUN

Önceki hafta sonlarında özel sektör örgütlerine Ankara dangal bir telgraf geldi. Telgrafta özetle şöyle deniyordu:

“Daha önce 26 Temmuz’da düzenleyeceğimizi bildirdiğimiz toplantıyı 26 Ağustos tarihine ertelemek zorunda kaldık, durumu saygıyla bilgilerinize sunarız.”

Biraz değişik sözcüklerle de olsa telgraf, Ticaret Odaları’ndan Türk Sanayicileri ve İşadamları Derneğine de kim özel sektör kuruluşlarına gönderildi. Yapılacak toplantı bir süredir devam eden “Hür Teşebbüs Dayanışma Konseyi” idi ve düzenleyicisi de, çağrı sahibi Türkiye İşveren Sendikaları Konfederasyonu’du.

Ertelenen toplantı gündeminin en önemli maddesini toplu sözleşme görüşmelerinde izlenecek ortak politika oluşturuyordu. Gündemin ilk maddesinde ise “Konseyin” çalışma biçimi tartışılacaktı.

Ertelene karar, toplantı gibi kamuoyuna yansıtılmadı. Erteleniş nedeni çok basitti. Aynı günlerde Türkiye Madeni Eşya Sanayicileri İşverenleri Sendikası’nın İstanbul’da önceden programlanan “çok önemli” bir toplantısı yapılabildi.

DAYANIŞMAK ZORUNDA OLANLAR

“Hür Teşebbüs Dayanışma Derneği” adı verilen ve özel kesimde sermayenin çeşitli örgüt temsilcilerini bir araya getiren toplantıların geçmişi birbuçuk

yıllık kadar geriyi gitmektedir. 1975 yılı başlarında yine İşveren Sendikaları’nın çağrısı ile düzenlenen toplantıda özel sektörün sesini gereğince duyuramadığından yakınılmış ve birlik, beraberlik içinde olunması istenmişti. Halen yasaların meslek kuruluşu olarak kabul ettiği Türkiye Ticaret Odaları, Sanayi Odaları ve Ticaret Borsaları Birliği, Türkiye Esnaf ve Sanatkarlar Konfederasyonu, Türkiye Ziraat Odaları Birliği ve Sendikalar Kanununa göre örgütlenen Türkiye İşveren Sendikaları temsilcileri bir araya gelerek güncel sorunlar hakkında ortak görüş tesbitini uygun görmüşlerdi. Ortak görüş tesbit çalışmalarına İktisadi Kalkınma Vakfı, İktisadi Araştırmalar Vakfı, Türk Sanayicileri ve İşadamları Derneği gibi ihtiyari kuruluşlar da katıldı.

İlk toplantılarda konseyin teşekkül nedenleri üzerine konuşan temsilciler, Türkiye’nin ekonomik ve sosyal yaşamında son yıllardaki oluşumun “sermaye sahibi” olanların birlikte hareket ederek bazı gelişimlere ortak cephe alma gereğini yarattığı fikrini savundular. Bu arada özellikle, toplu sözleşme taleplerine karşı alınacak tedbirler konusunda ağırlık verildi.

İlk toplantıda en açık biçimde örgütlenme amacını açıklayan Ziraat Odaları Birliği temsilcisi oldu. Diğer temsilciler de bu görüşleri paylaştılar. Varılan ortak nokta şuydu: “Meslek kuruluşları yalnız mesleki konularda görüş açıklayabilmektedir. Oysa, mevcut düzeni korumaya, rejimi savunmaya, bir takım hükümet kararlarına müzahir olmak için ayrı

bir örgütlenme biçimine gerek vardır. Bu da Hür Teşebbüs Dayanışma Konseyi olabilir.”

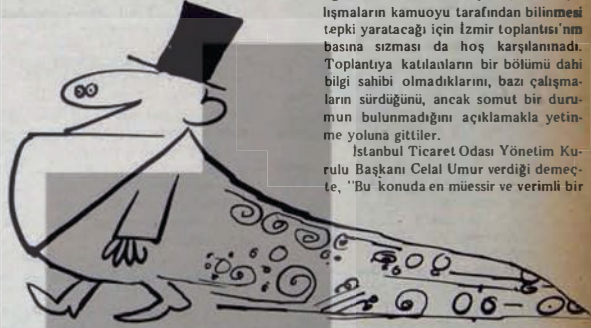
Bu ortak görüşten sonra çalışmaların sürdürülmesi ve toplantıların sıklaştırılması kararlaştırıldı. Ancak ortaya bu noktada bir sorun çıkıyordu. Toplantılarda sanayiciler ağırlık sahibi olursa küçük sermaye ile çalışanların sözcülüğü ne olacaktı? Bu konuya da geçici bir çözüm bulundu ve sekreteryaya görevi bir süre için İşveren Sendikaları Konfederasyonu verildi. Böylece, sanayicilerin yanı sıra örgütlenme merkezi olarak Odalar Birliği seçenlerin de talepleri bir ölçüde karşılanmış oldu.

Güneyin “seçkin” burjuvazi Sakıp Sabancı’nın deyişimi ile “Zenginler Kulübü”, Türk Sanayicileri ve İşadamları Derneği, yeni bir örgütlenme biçimi üye-

rimde durdu. Kendileri gibi bir dernek oluşturmak mümkündü. Bu dernek, doğrudan doğruya hükümet ve siyasi partiler üzerinde baskılar yaparak istenilen kararların alınmasına yardımcı olacak, ayrıca işçi örgütlerinin çalışmaları karşısında ortak tavır alabilecekti. Fikir, İstanbul’lu sanayiciler arasında otumlu karşılandı. Statü konusunda gerekli hazırlık çalışmalarına girildi. Dernek toplantılarında Statü üzerindeki ilk tartışma Haziran ayı içinde İzmir’de yapıldı. Geliştirilen istenilen yöneydi. Ancak ortaya çıkan bazı sorunlar vardı.

Türk Sanayicileri ve İş Adamları Derneği’nin bu çalışmaları, burjuvazinin nisbeten düşük sermaye ile çalışan bölümünde hoş karşılanmadı. Türkiye İşveren-Sendikaları Konfederasyonu da listedeki sekreteryayı unvanını yitirme olasılığı kabul edemedi. Ayrıca, bu tür çalışmaların kamuoyu tarafından bilinmesi tepki yaratacağı için İzmir toplantısı’nın basına sızması da hoş karşılanmadı. Toplantıya katılanların bir bölümü dahi bilgi sahibi olmadıklarını, bazı çalışmaların sürdüğünü, ancak somut bir durumun bulunmadığını açıklamakla yetinme yoluna gittiler.

İstanbul Ticaret Odası Yönetim Kurulu Başkanı Celal Umur verdiği demecinde, “Bu konuda en müessir ve verimli bir

TEKELCI SERMAYE YOL ALIYOR

“Bankalar geliştikçe ve az sayıda kurumlar halinde yoğunlaştıkça, mütevazi aralar olmaktadır, belli bir ülkenin ya da bir çok ülkenin ilk madde kaynaklarının ve üretim araçlarının nakdi sermayelerinin hemen bütününe emirlerinde bulunduran muazzam tekelere halin-geleirler.” Lenin İmperyalizm s. 39-40

Geçtiğimiz günlerde İzmir gazetelerinde manşete çıkan bir haber vardı. Kamuoyunu birkaç gün meşgul ettikten sonra unutuldu gitti. Haber ünlü Ekiz Zeytinyağları sahibi Muhittin Ekiz’le ilgili idi ve hakkında tutuklama kararı alındığı yazılıyordu. Tutuklama kararı birkaç gün içinde kaldırıldı. Ardından Kayserili bir işadamı, Muhittin Ekiz tarafından bankaya verilen bir milyon liralık bir senetleki imzamnın sahte olduğunu ve kendi imzası olmadığını açıkladı. Derken Ekiz firması konkordato ilan etti. Böylece dünya kadar gazete ve televizyon reklamlarında sık sık boy gösteren büyük bir firma daha tekelci kapitalizmin acımasız yasalarına boyun eğmek zorunda kaldı.

Olayın perde arkası şöyle ilginç. İlginç, çünkü, olay biraz irdelenince altından Çukurova sermayesinin başı Sabancılar çıkıyor. Akbank küçük bir hisse ile Ekiz’in ortakları arasındadır. Akbank aynı zamanda Ekiz’in başta finansörüdür. Akbank gibi bir finans örgütüne sahip olmanın avantajını çok iyi kullanan Sabancılar, bildiği gibi geçen yıl Yapı ve Kredi Bankası’nın kurucu hissesinin % 30 dolayında bir kısmına sahip olan Doğan Sigorta’yı satın alarak bu bankanın yönetiminde de söz sahibi oldular. Sabancı Holding ödenen beri Ege’ye açılmak istemektedir. Bu durum hem İzmir, hem de İstanbul sermayesini tedirgin etmektedir. Krediler yoluyla Ekiz’i denetim altına alan Akbank, şimdi, esasen ortası bulunduğu firmayı ele geçirerek bölgeye girmeye çalışmaktadır. Bu durum her iki sermaye grubu arasında kararsız duran İzmir sermayesini İstanbul’a yaklaştırmıştır. İstanbul ve İzmir elele, Ekiz firmasını kurtarmaya çalışmaktadırlar. Daha doğrusu Sabancı’ları Ege’ye sokmaya çalışmaktadırlar.

MESS OLAĞANÜSTÜ GENEL KURUL TOPLANTISI YAPIYOR

Türkiye’de işçi sınıfı hareketiyle şu ya da bu ölçüde ilgilenen herkes MESS’i bilir. Yani Türkiye Madeni Eşya Sanayii İşverenleri Sendikası’nı. İşveren kuruluşları arasında en iyi çalışanı MESS’dir.

MESS işkolunda çalışan 260 bin işçinin 140 binini istihdam eden işverenlerin temsilcisidir. Bugün için 50 milyon liralık bir maddi varlığa sahiptir. MESS üyeleri bir yıllık “bilumun personellerinin” % 2,8’ini Greve ve Lokavt Ponuna aida olarak öderler. Bunun % 2’si olağan, % 0,8’i olağanüstü aittir. MESS’in bilgisi ve onayı ile lokavt ilan eden ya da greve maruz kalan bir işveren ödediği yıllık aidatının bir güne isabet eden miktarının 36,5 katı kadar bir günlük yardım alır. Hem olağan hem de olağanüstü yardımları aynı şekilde hesaplanır.

MESS kendi işkolunda başlıca işçi kuruluşu olarak DISK’e bağlı Maden İş-i baş düşman olarak görülmektedir. Maden-İş MESS’in ifadesiyle “ideolojik ve doktriner” bir sendikadır.

İçinde bulunduğumuz Temmuz ayı MESS’in yoğun faaliyetlerine sahne oldu. İzmir’de üstüste toplantılar yapıldı. Toplantıların ilki Çeşme Altın Yunus’ta, ikincisi ise Ege Bölgesi Sanayi Odası’nda yapıldı. Olağanüstü genel kurula hazırlık mahiyetinde olan toplantıların gündemi hep aynı kaldı. Bu gündem şöyle:

- 1) Bundan böyle bütün toplu sözleşme görüşmelerine işverenler adına sadece MESS temsilcisi katılacak ve aynı tarihlere imzalanmasına çalışılacak olan dört tip sözleşme yapılacaktır.
 - 2) İşkolundaki bütün işverenlerin örgütlenmesi için işçi sendikalarında olduğu gibi “organizatör” çalıştırılacaktır.
 - 3) MESS’in maddi varlığını ilk elde 150 milyona çıkarmak için grev ve lokavt fonu dışında bir dayanışma fonu oluşturulacaktır.
 - 4) Olağan ve olağanüstü aidatların alt sınırını 6 bin liradan 12 bine ve 2400 liradan 4800 liraya çıkarmak, 600 bin ve 240 bin lira olan üst limitleri isteğe bağlı olarak bir milyon liraya kadar yükseltilecektir.
 - 5) Toplu sözleşme görüşmelerinde işçi sendikalarına taslak vermek, lokavt kararını almak ve uygulamak yetkisi MESS’e verilecektir.
- Gündem maddelerinden de kolayca anlaşılacağı gibi MESS toplu sözleşmelerde yeni bir stratejiye yönelmektedir. Bu yönüyle ana hedefi hiç kuşkusuz Maden-İş’tir. (Öyle görürür ki MESS 1977 yılında kıyasıyla bir müddetle hazırlanmaktadır.

SABANCI: HÜKÜMETE SUNULAN RAPORLARIN YETERİNCE DİKKATE ALINMASINDAN YAKINIYOR

KARTAY: BURJUVAZİNİN SİYASAL İKTİDAR ÜZERİNDEKİ ETKİNLİĞİNİ YETERLİ BULMUYOR

DİBLAN: ELİNDEKİ OLANAKLARI YİTİRMekten KORKUYOR

örgütlenmenin nasıl olması gerektiği ciddi bir şekilde incelenmiş değildir." dedi. Umur, dayanışmadan ne beklendiğini de şöyle ifade etti:

"Böyle işbirliği ve sıkı dayanışmanın, bir çok ekonomik ve sosyal sorunlarımızı çözüm getirecek isabetli teşhislerde bulunacağına ve Hükümet'e, ekonomik politikayı yönetenlere yol gösterici bir hizmet ifa edeceğine şüphe yoktur."

Elindeki olanakları yitirmekten her zaman korkan ve yazılı bir metin olmadıkça konuşma olanağı bulamayan Türkiye Ticaret Odaları, Sanayi Odaları ve Ticaret Borsaları Birliği Yönetim Kurulu Başkanı, Umumi Mağazalar Yöneticisi Sezai Dıblan ise, "Böyle çalışmadan habermiz yok" demekle yetindi.

Dıblan bunları söylerken Ziraat Odaları Birliği'nin kendisine hitaben yazdığı yazı elindeydi. Ziraat Odaları Birliği Genel Sekreteri Zeki Yüce Türk imzalı yazıda, 1975 başından bu yana süren çalışmaların verimli olmadığı savunuluyor, bundan sonraki çalışma biçiminin yazılı esaslara bağlanması isteniyordu. Dıblan'ın haberi olmayan çalışmalar hakkında eline gelen yazılar yalnız Yüce Türk'ün yazdığı değildi.

MODEL SORUNU

Türkiye'de sermayenin gelişimini engelleyebilecek, sömürü oranının artmasını önleyecek ve çalışanların bilinçlenmesine olanak verecek girişimlere karşı burjuvazinin ortak cephesi niteliğindeki Dayanışma Konseyi ya da yeni önderdeki Dernek konusunda dünyadaki benzerleri de araştırıldı.

Bu konuda özel bir ihtisasa yaptığı söylenen Ankara Sanayi Odası Başkanı Hami Kartay'a göre en iyi model Avusturya'daydı. Bu model İtalya ve Fransa'daki benzerlerinin karşımından oluşmaktaydı. İtalyan modelinde burjuvazi üst örgütü yasalarla kurulmuştu. Fransa'da ise Cumhurbaşkanı'nın hima-

yesinde bir dayanışma konseyi biçiminde çalışmaktaydı. Avusturya modelinin ise bu iki çalışma biçiminden aldığı çetşitli prensipler vardır.

İşte Avusturya modelinin Türkiye için en iyi olduğunu savunan Hami Kartay da Haziran sonlarında verdiği demeçte şu görüşleri savundu:

"Ülkeyi tehdit eden aşırı acıklar ve ideolojik nifak hareketleri yanında ekonomiyi tahrip edici, hesapsız talep ve girişimleri karşı çıkarak, hür ve demokratik rejimin devamlılığını ve işlerliğini sağlamak için Hür Teşebbüs kuruluşları ve mensupları arasında bir dayanışma ve işbirliğinin zarureti inanamaktayız. Bu konuya ilişkin her türlü girişimi gönülden destekler ve bu yolda bir an önce ilke yararına gerekli işbirliğini sağlanmasını temenni ederiz."

Kartay'ın ideolojik nifak hareketi dediği, kâr marjlarının alabilmesine gelişmesinin önüne geçilmesi ve burjuvazinin tüm dileklerinin çalışanların aleyhine sonuçlar pahasına karşılanmasından başka birşey değildi. Kartay, demecinde, bugün burjuvazinin siyasal iktidar üzerindeki baskılarının etkin olmamasından da yakınıyordu:

"Ülkemizde Hür Teşebbüs kuruluşları arasında dayanışma ve işbirliği konusunda maalesef gerekli bağlantılar tam kurulmuş değildir." diyorodu.

Geçtiğimiz hafta ortasında Ankara'da burjuvazinin temsilcileri tarafından yapılan toplantı sonunda da bu şikayetler dile getirildi. Sakıp Sabancı düzenlediği basın toplantısında, işçi-işveren ilişkileri konusunda hükümete sunulan raporların dikkate alınmadığından yakındı. Burjuvazi doğrudan doğruya hükümet üyelerinden olmasa da "bürokrasi" den şikayetçiydi. Sanayi Odaları Birliği toplantısında bir oda yöneticisi aynen şunları söyledi:

"Hain, gaddar, vicdansız bürokratların elinde inin inin iniyoruz. Bir teşvik belgesini aylarca inceliyorlar."

Türkiye İşveren Sendikaları Konfederasyonunun toplu sözleşmelerle ilgili ortak görüşleri tesbit için yaptığı çağrı konusunda Sanayi Odalarının bir bölümünden tepki geldi. Sanayi Odaları Birliği toplantısında da bu tepkiden söz edildi. Sanayi Odalarının yöneticileri, kıdem tazminatı, ücret dondurması gibi konuların İşveren sendikalarının sorunu olduğunu, Dayanışma Konseyinin daha "önemli" konularla ilgilenmesi gerektiğini uygun bir dille Sendikaya bildirdiler.

Erteleme kararı İstanbul'daki toplantının daha önce yapılması dileğinin yanı sıra bu tür tepkilere karşı bazı önlemlerin alınmasına yöneltti. CHP'li, 1973 seçimleri ardından ilk kullanan İstanbul'u işadamları Ertuğrul Soysal'la İşveren Sendikalarının ortaklaşa çabaları geçtiğimiz hafta somut sonuçlara ulaştı.

Toplam 365 işyeri sahibi işverenin üye olduğu, Türkiye Madeni Eşya Sanayicileri İşverenleri Sendikası adına bir süre Ertuğrul Soysal'ın başkanlığında yürütülen çalışmalar Sendikanın geçtiğimiz hafta toplanan genel kuruluna getirildi.

Öneri esas itibarıyla işçi ücretleri ve grevler karşısında işverenlerin ortak hareketini içeriyordu. İşçi ücretlerinde son yıllarda hızlı artışlar olduğu gerekçe gösterilerek ücret artışlarının yalnız fiyat artışları kadar olması isteniyordu. İstanbul Ticaret Odası tarafından düzenlenen Ücretliler Geçiminde Endeksi esas alınacak ve bundaki artış kadar ücret zammı yapılacaktı.

Burjuvazinin Lahammül edemediği bir başka olay da grevlerdi. Bu konuda alınacak kesin önlem de bir fonun oluşturulmasıydı. İşverenler, kuracakları dayanışma fonundan grev olan işçilerinin sahiplerine yardımda bulunacakları ve grevin hemen ardından lokavt kararı alınacaktı. Bu kararlar sonucunda ortaya çıkacak işveren zararları da fonun karşılanacaktı.

ALINAN KARARLAR

Türkiye'deki işveren sendikalarının en geniş örgütlenme olanağına sahip ve Vehbi Koç'tan Ertuğrul Soysal'a dek birçok tanınmış adı bünyesinde toplanan Türkiye Madeni Eşya Sanayicileri Sendikası'nın olağanüstü genel kurulu, hafta ortasında toplandı ve hazırlanan önerileri görüştü.

Toplantıda konuşan burjuvazinin sözcüleri, kıdem tazminatının sanayileşmeyi baltaladığını savundular. "Kâr oranlarımız üzerinde kıdem tazminatı baskı unsurudur" diyemeyen işverenler, sanayileşmeyi engellediği iddiasıyla kıdem tazminatı konusunu eleştirme olanağı buluyorlardı.

Genel Kurul sonunda Ertuğrul Soysal'ın bir süre Ertuğrul Soysal'ın başkanlığına verdi. Kıdem tazminatı yasa-sının en kısa zamanda yeniden düzenlenmesi için gerekli girişimlerin yapılması, sendika enflasyonunun önlenmesi kararlaştırıldı. Sendika enflasyonunun önlenmesi kararı, sarı sendikacılığın teşvik için gerekli girişimlerde bulunulması anlamını taşıyordu.

Grev ve lokavt yardımı fonunun artırılması, böylece toplu sözleşme olanağının uygulamada ortadan kaldırılması da toplantıda kabul edilen öneriler arasında yer alıyordu. Ayrıca, toplu sözleşme kâfiyetini taşıdığı öne sürülen işçiler dışındaki tüketicilerin de örgütlenmesi önerildi. Örgütlenme, toplu sözleşme düzeninden yararlanan işçilere karşı olacaktı. Böylece, burjuvazi kendisini yeni yandaş örgütlerarama çabasına girdi.

Son kararlar "Hür Teşebbüs Dayanışma Konseyi" için örnek niteliğini taşımaktadır. Benzer kararların alınması için 26 Ağustos tarihinde düzenlenen toplantı beklenmektedir. Böylece, sermayenin, tüm çalışanlara karşı kurduğu cephe, yeni girişimlerle yeni boyutlara erişmektedir.

HASLET...

Grevin son günlerinde, tankerle içeri alınan su Marshall'ın pompaları ile imalatta kullanılıyor. Su, Marshall'ın havuzuna dökülüyor. Jandarma başçavuşu suyun bir "sosyal ihtiyaç maddesi" olduğunu söylüyor. Oysa grevin başlangıcından beri, bekçiler ve memurlar gibi grev harici kalanlar için gelen suya işçilerin hiçbir itirazı yoktur, yalnızca suyun imalatta kullanılır, asına haklı olarak müdahale edilmektedir.

27 Temmuz Salı günü içerden Aşyan ambalajlı bidonlar çıkarılıyor. Mahkeme kararı para etmiyor, sadece

jandarma para ediyor.

Tanker jandarmanın himayesinde içeri girerken, başçavuş işçilere şöyle deydi: "Suyu Marshall'a sokuyorum, var mı bir diyeceğinizi? (Grevi ben kırıyorum, gidin şikayet edin!)"

İçeriye sokulan su İlakimin çalışır vaziyette gördüğü pompalarla basıldı yerlerine. Jandarmaya göre "el, yüz yıkamak için". Jandarma artık açıklanışveren hesabına göre "ifa" etmektedir.

İşçiler ise dışları kenetli bekliyorlar. Başçavuşun isteğinin tersine jandarmaya saldırmıyorlar. Oyuna gelmiyorlar.

Bugün Topsan'daki 49 işçinin 49'u da bilinçli ve inandırıcıdır. 49'u da DISK'e bağlı Keramik-İş'e üyedir, 49'u da 20 gündür grevdedir.

Patron işçi haklarının verilmesi için Türk-İş'e bağlı bir sendikaya kaydolunmasını şart koşunca buna karşı çıkmış, fabrikanın kapatılacağı konusundaki kuru sıkı tehditler ciddiye alınmamış ve isteklerin kimileri işveren tarafından kabul edilince greve gidilmişlerdir.

Akhisar halkı çevrelerinde ilk kez gerçekleşen bir grevi ilgi ile izliyor. Direnen işçi sınıfının yanında yer alıyor. İşçiler için para, yiyecek topluyor. Akhisar polisi de grev yerinde nöbet tutuyor. Grevci işçilerle görüşen, onlar için para toplayan ilericî öğretmenleri emniyete çekip ifadelerini alıyor, işçilerden uzak durmaları için baskı yapıyor.

Topsan patronu grev nedir, işçi direnişi nedir, gördü. İstenilene vermek zorunda olduğunu öğrendi.

Fabrikada grev sürüp gidiyor. İşveren, "ifalası edeceğiz, işyerini kapatacağız" diye gürültü koparıırken öte yandan da bu gerekçe ile küçük hissedarların ellerinden hisselerini satın alıyor ve şirketin giderek tek sahibi olmayı amaçlıyor.

İşçilerin tümü inançlı ve bilinçli mücadelelerini sürdürürken, polis ilericileri karakola çağırır, türlü baskılara hedef kılarken, Akhisar halkı olaya her geçen gün biraz daha fazla sahip çıkıyor.

Çevredeki sarmayedarlar olayı her geçen gün artan bir kuşku ile izliyorlar. Daha şimdiden, sendikası işçi çalıştıran bazı işverenler fabrikalarını önce kapatıp sonra yeni işçi alarak açmak, işçilerinin gündeliklerine kendiliklerinden üç beş kuruş zam yapmak gibi tedbirler alarak aynı olayın kendi başlarına gelmesini engellemeye çalışıyorlar.

AKHISAR HALKI GREVLE TANIYIYOR

Akhisar Toprak Sanayii ve Ticaret Anonim Ortaklığı 80 ortaklı, Akhisar'da bir tuğla fabrikası olan, bu fabrikada 55 işçi çalıştıran, bugüne değin toplu sözleşme, sendika, grev görmemiş bir şirkettir.

Yurdun her yerinde, toplu sözleşme sendikası çalışan işçi nasıl sömürülür, nasıl köleleştirilirse, bu fabrikada da (TOPSAN) düne kadar farkı değildi.

Akhisar halkı işçi sınıfının mücadelesine yabancı iken, işveren örgütlenmeyi engelleyebilmek için elinden geleni yaparken TOPSAN işçileri sendikalaşma karar aldılar.

Her zamanki plak yeniden dönmeye başlar. İşveren sendikacı ile görüşmek istemez. İşçi atacağı, iflas etmek üzere olduğunu, fabrikayı kapatacağını söyler; işçileri yıldırınak için uğraşır durur. Elinden geleni ardına koymaz, ama kaybeder.

AKHISARIN TUĞLA İŞÇİLERİ

FRANSADA 'DA DİRENİŞ

PARIS'TEKİ "GREMY CHOLLAC" İNŞAAT FİRMASININ ŞANTİYESİNDE ÇALIŞAN 189 İŞÇİ DİRENİŞE GEÇTİ. DİRENİŞE GEÇEN İŞÇİLER ARASINDA, ÇALIŞMAK ÜZERE TÜRKİYE'DEN YURTDIŞINA GİDEN İŞÇİLER DE VAR. PARIS'TEKİ YÜRÜYÜŞ MUHABİRİ DİRENİŞTEKİ İŞÇİLER ADINA GREV SÖZCÜSÜ MAHMUT BEKİ İLE GÖRÜŞTÜ.

lıyorsa...

Bunun nedeni çok basittir. DISK, CGT gibi sendikalar gerçek işçi sendikalarıdır. Buna karşı patronlar kendi sendikalarını kurdukmaya, işçileri kendi sendikalarına zorla üye yaptırmaya çalışırlar. İşçiler uyanıp da buna karşı gelince, patronlar ellerinden geleni ardlarına koymazlar. Bu gerçek, patronların düzeninin olduğu bütün ülkelerde böyledir. Patronların, DISK gibi, CGT gibi sendikaların gelişmesini işçilerden geleni yapmalar, bu sendikaların bizim gerçek sendikalarımız olduğunu gösteriyor.

DISK, CGT gibi sendikaların, gerçek sendikalarımız olduğu..., uygulamasızdan da görüyoruz. Sırtımızdan milyonlar vuran parabalannın değil, işçilerin yanında, onlarla omuz omuza olduklarını görüyoruz.

• Buradaki yaşantınızla Türkiye'deki yaşantınız arasında nasıl bir fark var?

• Burada çalışmaya başladktan sonra, birşey çok daha iyi kavradık. Türkiye'deki patronlarla Fransa'daki patronların gayeleri, çizgileri arasında hiçbir fark yoktur. İşçi sınıfı karşısındaki tavırları, uygulamaları aynıdır. Aralarında bir alış veriş ilişkisi de var:

Kanıımızı emen Türkiye'deki patron düzeni, bizi şimdi de Avrupalı patronlar sattı. Bizi herşeyimizden koparırlar yetmiyor gibi, gerçekleri çarpıtmak için, "Türkiye'nin Sesi" radyosunu da peşimize taktılar. Savurdıkları yalanlar arasında neler yok ki: Avrupa'da çalışan işçilerimizi on yıl içinde Türkiye'ye çekip iş verdikten sonra, Avrupa'dan da yabancı işçi alıp çalıştıracakmışız...

Şunu biliyoruz ki, patron düzeni, hangi ülkede olursa olsun, bu işçilere yar olamaz.

• Bu mücadele uzun süre devam ettiği takdirde, büyük bir maddi sıkıntıya düşmeniz ihtimali var. Bu konuda ne diyorsunuz?

• Haklarımızı almaya kadar mücadele süreceğiz. Çünkü, bütün ülkelerde, bizden önce mücadele veren kardeşlerimiz, ömri sahip olduğumuz sosyal hakları kanları pahasına almışlardır. Onların kanla aldığı hakları bizimle patronlara vermeye niyetli değiliz.

• Direnişin nedeni nedir? Firma iflas ettiğini ileri sürüyor; sizce bunda doğruluk payı var mı?

• Türkiye'den gelen 4 işçi arkadaş bu firmada bir yıldır çalışıyoruz. Bu bir yıl içinde, izin paralarımız ödenmedi. Bir buçuk aylık ücretlerimizi de alamadık. Bunun üzerine, firmada çalışan bütün işçilerle birlikte direniş geçildi.

Patron iflas ettiğini, bu direniş sırasında bildirdi. Bu iflasın doğruluğunu, ya da yanlışlığını kesin olarak bilmiyoruz. Ancak, işçilere haklarını ödeme mek maksadıyla uydurulmuş olabilir. Milyonlarca vergi kaçırmak amacı da taşıyabilir.

Fakat bir nokta dikkatimizi çekti: Firmanın patronu elli yaşlarında. Ve yirmi yaşlarında genç bir kadını evliydi. Bize iflasını bildirmeden önce, kendi malı olan bir apartmanı karısının üzerine kaydettirdi. Sonra da karısından ayrıldı. İflasını sonradan açıkladı. Bu olay, iflasın dansıklı dövüş olduğu ihtimalini kuvvetlendiriyor.

• Bu durumda sizi destekleyen sendika var mı?

• Evet. Bizi destekleyen sendika var. Bu sendika, Fransız işçi sınıfının bir parçası olan CGT Genel İşçi Konfederasyonu. Bu sendikaya güveniyoruz.

Bu güvenimizin elbette bir nedeni var. Bugüne kadarki mücadelede çok şey öğrendik. Çok ders aldık. Birincisi, bir işyerindeki bir işçinin CGT' üyesi olmasıyla, onun üzerinde her türlü baskını yapılmaya başlanması; aynı anda oluyor. Nasıl yurdumuzda, Türkiye'de, işçilerin DISK'e üye olmaları engelleniyor, DISK üyesi işçilerin hayatlarına kastedi-

örgütlenme geniş kesimlere yayılıyor

Kitlelerin örgütlenme yaygınlığı, kapitalizmin sınırlarıyla orantılı. Yani kapitalizmin gelişmesi, çelişkilerin çoğalması ve yaygınlaşmasını sağladığından, bu çelişkilerden kaynaklanan örgütlenme isteği de yaygınlaşıyor.

Bugün görülen yaygınlaşmanın önemi, yaygınlaşmanın hizmet sektöründe çalışanlara da geniş ölçüde sıçranmasıdır. Bu sıçrama, toplumda çelişkilerin ne denli derinleştiği ve yaygınlaştığından kanıtlardan biri. Kısa bir zaman öncesinin, yaşama düzeyi açısından ortalamadan oldukça üstünde bulunan teknik elemanlar kesimi de çelişkilerin yaygınlaştığı ve keskinleştiği bir kesim.

Bu kesim, bir taraftan mesleki kitله örgütleri içinde etkin bir mücadele sürdürürken, diğer taraftan da sendikalar içinde örgütlenerek ekonomik mücadeleye katılıyor.

Burjuvazi, örgütlenmedeki bu yaygınlaşmayı önleyici çalışmaları iki düzeyde yapıyor. Birincisi yapay ayrımlar ortaya çıkarmakla, ikincisi provokasyon örgütleri kurularak ve bunların propagandasını en geniş biçimde yapar. Devlet aygıtından, bu ikili amaç için, alabildiğine yararlanıyor.

Yapay ayrımlardan biri, üretimde görev alan teknik elemanların sendikalarla girmesi önlenmiş, toplu iş sözleşmelerinde ise bunların kapsam dışı kalmaları için hükümler getirilmiştir. Bu durum, grevli toplu sözleşme örgütlenme hakkında sahip bir kesimin, bu haklarını kullanmaması anlamını taşıyor. Teknik elemanların meslek örgütlerinin yürüttüğü çalışmalar sonucu bu yapay ayrım son bulmak üzere ya da kırılmak üzeredir. Teknik elemanların çalıştıkları işyerinde yetkili olan sendikalara üye olarak, ekonomik - demokratik mücadele ettiler biçimde katılmaları sağlanmıştır.

Yapay ayrımlardan bir diğeri ve önemlisi ise, kamuoyuna işçi-memur ayrımı diye yanlışlan bir oyun. Bu oyun bütün açıklığı ile sergilendi. Ne var ki henüz çalışanlar açısından başarılı bir çözüme ulaştırılmadı. Bu nedenle önbirleşme işçiyi hâla toplu sözleşme yapma hakkı kullanılmıyor. Diğer yandan ise sonbaharda yüzbinlerce işçinin toplu sözleşmeli grevli örgütlenme hakkının geri alınması söz konusu.

Provokasyon örgütleri kurularak ve geniş biçimde propagandasını yaparak yürütülen doğru örgütlenmeyi engelleme çalışmaları ise son günlerde hızlandı. Yeni sendikalar ve konfederasyonlar kuruluyor. MC ortaklarından en küçükü dernek kurmayı tamamladıktan sonra sendika kurmayı da bitirdi. MİSK ve bağlı sendikalar ise sağın bir başka siyasal partisinin, MHP'nin parantezinde. Bu kuruluşların amacı kitlelerin ekonomik-demokratik mücadelesini üstlenmek ve yürütmek değil. Kitleleri yok ki, bu mücadeleyi yürütümler. Kitleleri olsa bile ekonomik-demokratik mücadele yapmayacaklar. Yapacakları ya da yapmak istedikleriyle edinmek ve bu kitleleri faşizmin tabanı olarak kullanmak.

Hizmet kesiminde çalışanlardan teknik elemanların çoğunlukta olduğu teknik bürolarda çalışanlar, ekonomik-demokratik mücadelelerini sendikalarla örgütlenerek sürdürmeye başladılar. Bu büroların büyük bölümünde çalışanların sayıları 10'un altında. Bir bölümü ise 10-30 arasında. Örgütlenmenin hızını ve olumlu sonuç alınmasını belirleyen işyerlerinin bu özelliği. Bir de sonuç var. O da önemli. (Önemli olan sonuç, bir kısım büroların ortadan kalkması. Ortadan kalkan büroların daha çok, 10 işçinin altında işçi çalıştıranlar. Bu ortadan kalkma esasen zaman içinde kendiliğinden olacaktı ama sendikalaşma bunun zamanını kısalttı.

Bu büroların bir özelliği de, patronların esnaf niteliğinde olması. Onlar da üretime bizzat katılıyorlar. Yanında çalıştırdıkları iş aynı meslekten, hatta aynı okuldan arkadaşları. Genellikle esnaf niteliğindeki bu patronlarla çalıştırdıkları arkadaşlarının ya da meslekdaşlarının ilişkisi, işçi-işveren ilişkisi karakterini büyük ölçüde taşıyor. Ama toplumda çelişkilerin derinleşmesi ve yaygınlaşması, ilişkileri değiştiriyor ve işçi-işverine dönüşüyor. İşte bu dönüşüm çalışanların sendikalaşmasını getiriyor. Büyük çoğunlukta büro sahiplerinin, ilişkileri bu düzeyde tutma çabası var. Hatta bu çaba, bürolarda çalışanların sayısının artması ile değişiyor. Yüzden fazla işçinin çalıştığı işyerlerindeki çalışanların çabası da bu yönde. Sürekli savundukları şu: "Biz bir aile gibiyiz, ilişkilerimiz ailenin fertlerinin ilişkisi gibi olmalıdır."

Bu tür büroların dışında sayıları az da olsa daha geniş hizmet üreten bu nedenle çok sayıda işçi çalıştırılan işyerleri de var. Bunlardan birisi SİSAG. (Sistem, İşletme ve Proje Servisi Araştırma ve Geliştirme Limited Şirketi.) Hacettepe Vakfı'nın kurduğu şirketlerden birisi. SİSAG'ın yönetimi de vakfın yönetimi ile bağımlı. Bu bağımlılık yönetimin örgütlenen işçilere karşı tavrını belirliyor. Bu tavır elbette olumlu, hatta hoşgörülü değil.

170 işçinin çalıştığı SİSAG'daki örgütlenme karşısında yönetimin aldığı ilk önlem, 9 işçinin işine son verilmesi oldu. Ancak işçilerin sağlığını bir biçimde örgütlenmiş olması bu olay karşısında tavrınların da doğru olması sağlamıştır. Bu doğru tavır, 9 işçinin işine son verilmesi olayından hemen sonra işçilerin sendikaları Sosyal-İş de toplanarak olayı tartışmaları sonucu belirlendi. Belirlenen, yapılmakta olan fazla çalışmaları durdurulmasıdır. Fazla çalışmalar yüzde yüz durdurulunca hem işler büyük ölçüde aksadı, hem de işveren işçilerin birlikteliğini ve gücünü kavrayabildi.

Bugünlerde toplu iş sözleşmesi görüşmelerine başlanacak. 170 işçi adına yürütülecek toplu iş sözleşmesinin imza ile sonuçlanması sendikalarla çalışmada ötürü işlerine son verilen 9 işçinin yeniden işe alınması ile sıkı sıkıya bağlı. Bu bağliık, SİSAG işçilerinin kararı. Bu kararlık SİSAG yöneticileri tarafından da biliniyor.

okuyucu'dan

DEMİREL'İN
BİR OYUNU DAHA

Dört başlı MC hükümetinin en büyük başı Süleyman Demirel "müreffeh Türkiye'nin" Başbakanlık koltuğuna oturduğu günlerde şöyle sesleniyordu:

"Türkiye'de maksatlı olarak yoksulluktan söz edilmektedir. Komünizme hizmet edenlerin bir yaygarasıdır bu. Tek bir aç insan gösteremezsiniz..."

Bu demecin verildiğinden kısa bir süre sonra Avrupa'da yapılan uluslararası bir toplantıda MC hükümetinin AP'nin Eğitim Bakanı A. Naili Erdem, Türkiye'de onbeş milyon kadar insanın besinsiz ve aç bulunduğu görülmeye şiddetle karşı çıkararak:

"Ülkemizde bu kadar aç insan yoktur, iki milyonu geçmez." demek zorunda kalmıştı.

Bu çelişkili görüşlerini üzerinden daha bir yıl geçmeden aynı Demirel:

"Kadın ve erkek, tam bir milyon düşün - yoksul yurttaşımıza maas bağlamaktaız..." diye biliyor. Hem de kasiila kasıla. Olmeden yaza çıkınsınlar diye kış aylarında anılara şerbet vericisine, sevinçlerine diye çocuklara şeker dağıtırsınlar... Ve bir gün önce dediğini, bir gün sonra yalanlama rahatlığındaki Demirel, Türkiye'de muhtaç ve aç insanların varlığından söz ediyor, bu durumdaki yurttaşları kayırdığını, onlardan yana olduğunu kanıtlamaya özen gösteriyordu aklınca.

Çünkü, Demirel'in asıl amacı yoksul insanlara geçim olanağı sağlamak değil.

dir. Demirel'in asıl amacı, temsilcisi bulunduğu sermaye kesiminin depolarında biriken malı yoğaltmaktır. Devleti sömürmenin tipik bir yoludur bu. Doğrudan yapılan soygunların artık gizlenemediğini anlayan Demirel, bu kez dolaylı yollara başvurmuştur. Düşkünlere maas adıyla, emekçi yığınların alınlarıyla oluşan devlet bütçesinden ayıracağı para ile özel sermayenin üretim mallarına yoğaltım üniteleri yaratacağıdır. Aşırı israf ve lüksün bir yarış halini aldığı geri kalmış Türkiye'de, dar geliri yurttaşlar, taksitle satış adı altında aşırı kâr oranları fiyat uygulamaları gibi yollarla borçlandırılacaklar, giderek tekeli sermayenin kısıcında koleleştirileceklerdir. Ve böylece ülke ekonomisi tekeli sermayenin güdümüne sokulmuş olacaktır. Hem de devlet bütçesini yemlik halinde kullanarak.

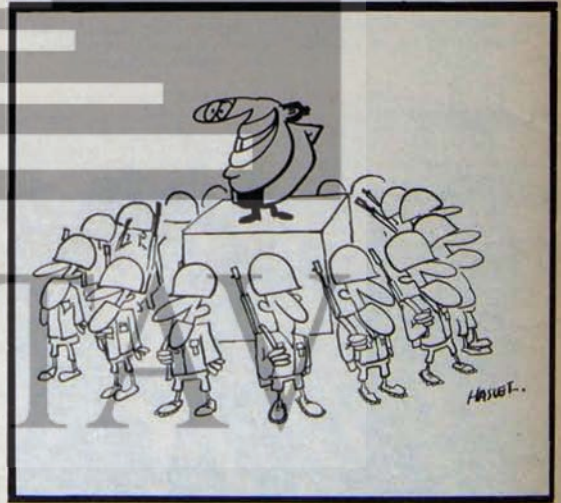
Demirel'in oynamak istediği oyun budur. Bir taşla iki kuş vurma hesabıyla, bir yandan "düşkün" dediği ülkenin gerçek sahiplerinden sempati toplayacak, bir yandan da emrinde bulunduğu sermaye kesimine müşteri sağlayacak, sömürü alanları yaratacağıdır. Çok acıdır ki, sömürün bir sınıfın yararına, ülke ekonomisindeki geçerli, sürekli sorunlara çözümlenmez her geçen yıl biraz daha yoğunluk kazanan işsizlik, düşkünlük ve de açlıkla savaşın devlet bütçesinden "lut'edilen" sus paylarıyla çözüme ulaşılamayacağı ortadayken beşbin kişilik bir polis kadrosu oluşturulduğuna şahit oluyoruz.

Ama, neyin kimin adamı olduğu artık çok iyi bilinen Demirel, bu gibi çağ

dışı oyunlarla tutunacağını sanıyorsa, boşuna yorması kafasını. Yoksulluktan kurtulmanın, açlığı önlemenin sağlam ve sürekli önlemlerini çok iyi bilmekte-dir o düşünün insanlar. Tarım alanındaki köleliğin halâ sürüp gittiği Türkiye'de bu kez sanayi kesiminde bir köleleşme olmayacaktır. Ülkenin ekonomik yükünü omuzlamış bulunan işçi sınıfı ve

onun mütefikleri durumundaki tüm emekçiler el açıp boyun bükmiyeceklerdir bu tür sadakaların, sus paylarının karşısında. Yoksulluktan kurtulmaları için haklarını, bunu vermek istemeyenlerin elinden dış söker gibi söküp alacaklardır. Tamam mı?...

VEHBI POLAT

DEVLET GÜVENLİK MAHKEMESİ

ÇALIŞMA BAKANLIĞI KİME ÇALIŞIYOR

SEYDİŞEHİR'DEN İZMİT'E

MC iktidar olduktan sonra, çok sayıda işçinin çalıştığı büyük sanayi birimlerinde örgütlenme başladı. Örgütlenme her zaman olduğu gibi baskı terör ve yıldırma şeklinde sürdürüldü. Çünkü sermaye sınıfı, işçi sınıfının, kendi isteği doğrultusunda örgütlenmeyeceğini bilince. Bu nedenle silahlı faşist zorbalara kullanılıyor. İşçi sınıfının ekonomik ve demokratik taleplerine, demokratik ortamda cevap verilebilecek güçte değil. Bunun da bilincinde. Bu nedenle, çeşitli yöntemlerle işçi sınıfının ekonomik ve demokratik isteklerini önelemek amacıyla. Büyük işyerlerinden DISK'i silmek ve yerine faşist militanların bulunduğu sendikaları yetkili duruma getirmek bunun bir yolu. Böylece demokrasi mücadelesini süreceğinin ve faşizan turmanın geliştirerek önemli kazanımlar elde edeceğinin inancında. Seydişehir olaylarının bir nedeni de bu. Ancak bunun için kimi bakanlıkların elde edilmesi gerekiyor. Ve edildi. Çalışma Bakanlığı, çalışma hayatını denetleyen ve işçi yararına çalışması gereken bir bakanlık. MC'yi oluşturan partilerden MSP'li Ahmet Tevfik Paksu'nun bakan olmasından sonra, köşebaşları MSP ve MHP'lilerce tutuldu. Sürgünler birbirini izledi. Yetkiler kapalı kapılar arkasında verilmeye başlandı.

SEYDİŞEHİR' HATIRLAYALIM

Seydişehir, Konya'nın bir ilçesi. Alüminyum Tesisi kurulduktan sonra gelişti. Binlerce işçinin çalıştığı bu ilçede Özgür Alüminyum-İş Sendikası işçilerinin hemen tamamını temsil ediyordu. MC'nin faşizan turmasında düşürülmesi gereken önemli bir kale idi. Düşürülmesi için konunun gelişimine baskı ve terör uygulamaları açısından yaşanmayacağı. Belirtmek istediğimiz ve konunun yeterince açıklığa kavuşmayan yönü, yani, faşistleştirilen Çalışma Bakanlığı'nın yaptıkları.

Çalışma Bakanlığı'na bağlı Konya Bölge Çalışma Müdürlüğü'nde 6 iş müfettişi görevli, Seydişehir'de yetkinin verildiği sıra. Bunlardan biri MC döneminde Ankara'da Konya'ya sürüldü. İş Müfettişleri Derneği'nin aktif bir üyesi. Yetki tesbiti başlatırken alelacele Blağ'a sürüldü; ikinci kez. Kalan 5 müfettişten ikisine yetki konusunu incelemek üzere bölge müdürlüğünce resmi görev verildi. Ancak, bu iki müfettiş, olmazı olur yapacak, yetkiyi Türk Metal'e verecek güçte görülmedi. Çalışma Bakanlığı'nın kararlarıyla Seydişehir'e Ankara'dan 10 müfettiş gönderildi. Bu müfettişler, durumu Konya'daki 5 müfettişle birlikte tetkik edeceklerdi. Ne var ki, bakanlık tan gönderilen 10 müfettiş yetkiyi incetledi. Ankaralı müfettişler içinde İzmit teki yetki tesbitinde de adına rastlayacak üzmiz Atilla Ertoşun ile Yaşar Kurt vardı. Her ikisi de MHP'li olan bu iş müfettişlerinden birincisi tüm gelişme

ve yine MHP'li olan ve Müsteşar Yardımcılığı görevini işgal eden Sabri Aytemiz'e günü gününe bilgi veriyor ve aldığı emirlere göre incelemesine devam ediyordu. Bu arada Özgür Alüminyum-İş Sendikası Türk Metal Sendikasının evraklarının sahte olduğu konusunda Konya Mahkemelerinden karar aldı. Karar uyarınca evrakları isteyen hakime Bölge Çalışma Müdürlüğü evrakları incelemesi için vermedi. Ve yetki tesbiti devam etti. Sonunda MC iktidarı kendi isteği üzerine MHP'nin güdümünde olan Türk Metal Sendikasına yetkiyi verdi.

BU KEZ İZMİT

Bu olayın Seydişehir'e ilişkin bölümü. Şimdi bir başka olay var. Oyuncular aynı. Devrimci bir sendika, sarı sendika ve sermayenin bekçisi Çalışma Bakanlığı ile onun militanları. Yine aynı şekilde senaryosu yazıldı. Şu günlerde de sahneye konuyor. Olaya konu olan İZMİT. İşyeri İpraş Rafinerisi. Taraf sendikalar, DISK'e bağlı Türkiye Petrol

ve Kimya İşçileri Sendikası ile TÜRK-İŞ'e bağlı Petrol-İş Sendikası. Sorun yine aynı: Yetki. Anılan sendikalar arasında çıkan yetki uyuşmazlığının tetkiki sırasında Türkiye Petrol ve Kimya İşçileri sendikası karşı sendikaların evraklarında sahtecilik olduğu gerekçesiyle Mahkemeye başvurdu. Verilen karar, açıktı. Mahkeme incelemek üzere evraklara el koymak istedi. Bu arada, Çalışma Bakanlığı, İzmit'deki 3 iş müfettişini görevden alarak, aralarında Yaşar Kurt ile Atilla Ertoşun'un da bulunduğu 5 iş müfettişini Ankara'dan İzmit'e gönderdi. Bunlar Seydişehir'de de iyi iş becermişlerdi. Gönderilenler içinde bir MHP'li müfettiş daha vardı. Ayhan Semih Cangüven. Ancak, kadroda güvenilmeyen bir kişi vardı. AP'li Bölge Çalışma Müdürü Sanver Alataş görevinden bakanlık emrine alındı. Zira Bakanlık MSP'liğin elindeydi ve AP'li bir bölge müdürüne yeterince güvenmiyorlardı. Yerine iş müfettişleri grup başkanı Mehmet Yanmaz vekaleten atandı. Böylece iki yetki bir kişide toplandı.

17 AVRUPA KOMÜNİST PARTİ BAKANLIĞI LÜBNAN'LI VE FİLİSTİNLİ DEMOKRATİK GÜÇLERLE DAYANIŞMA BİLDİRGESİ YAYINLAĞI.

Onyedinci kapitalist Avrupa ülkesinin komünist ve işçi partileri, geçtiğimiz hafta Pazartesi günü, Lübnan'lı ve Filistinli demokratik güçlerle dayanışmalarını bildiren bir belge yayınladılar.

Onyedinci komünist parti tarafından benimsenen belgede şöyle dendi: "Lübnan'da gelişen çatışma trajik boyutlar almaktadır. Lübnan'lı ve Filistinli demokratik güçler, öldürücü saldırılara uğramaktadırlar. Sivil halk ağır bir darbe altındadır. Aracılık ve barış girişimleri, bugüne kadar başarısız kalmıştır.

Bu durum karşısında, Suriye birliklerinin çekilmeksizin Lübnan'dan çekilmesinin ve her türlü müdahalenin derhal durdurulmasının, Lübnan bunalımına ülkenin egemenliğine ve toprak bütünlüğüne saygı içinde barışçı bir çözüm yolu bulunmasının tek yolu olduğu yönündeki inancımızı, Suriye Arap Cumhuriyeti'nin yöneticilerine resmen bildiririz."

SOARES PATRONLARDAN GÜVENCE ALDI

Portekiz'de bir azınlık hükümeti kuran Sosyalist Parti lideri Mario Soares, ülkenin en güçlü işveren örgütü olan Portekiz Sanayi Konfederasyonu'nun desteğini sağladı. Konfederasyon başkanı Vasco de Melo, Sosyalist Parti'nin kuracağı bütün hükümet formüllerini olumlu karşıladıklarını açıkladı.

Önceki hafta sonunda başbakanlık görevine getirilen Soares'le yaptığı görüşmeden sonra gazetecilere görüşlerini açıklayan Melo, sosyalistlerin kuracakları hükümetin bir azınlık hükümeti olmasına da karşı olmadıklarını söyledi. Görüşlerini şöyle açıkladı: "Bu nitelikte bir hükümet, şu anda, mevcut siyasal güçler arasında bir denge kurulmasına olanak verebilecek tek hükümettir."

Portekiz Sanayi Konfederasyonu'nun lideri Vasco de Melo, ayrıca, kendi açılarından çözümlemesinin zorunlu gördükleri sorunlar hakkında Mario Soares'ın dikkatini çektiğini söyledi.

Konfederasyon başkanı, örgütlerinin, hükümete yatırım alanında işbirliğini esirgemesini söyledi. Ancak, bu işbirliği için, "zorunlu koşulların yaratılmasını" şart koştu. Melo'nun, bu "koşullar"dan, sanayi işverenlerine verilecek bazı güvenceleri kastedtiği bildiriliyor.

Mahkemenin evraklara el koymak istemesinin bakanlık duyulması üzerine, telex emriyle evrakların yargı organına verilmemesi istenildi. Ancak, her iki yetkiyi de elinde bulunduran Mehmet Yanmaz karara karşı gelemediğini bildirerek evrakları mahkemeye verdi. Bu kez Atilla Ertoşun, işlerin bozulduğunu ve müdür vekilinin istenildiği gibi çıkmadığını yıldırım telgrafla Sabri Aytemiz'e bildirdi. Sabri Aytemiz'in telex emriyle bölge müdür vekili, bakanlık emrine alındı. Tüm yetkileri Ankara'dan gönderilen Sabri Gökten isimli iş müfettişi devraldı. Zira emir Çalışma Bakanlığınınındı.

Şimdilik yetki tesbiti durdurulmuş durumda. Çünkü evraklar halen incelenmek üzere İzmit Mahkemelerinde.

OYUN BOZULDU

Bu kez MC istediğini yaptırılmayacak. Nedeni, evrakların yargı organlarında incelenmekte olması. Tetkik sonucunda gerçek ortaya çıkacak ve yetkili sendika olarak DISK'e bağlı Türkiye Petrol ve Kimya İşçileri sendikası kabul edilmek zorunda kalacaktır. Bu işçi sınıfının kazanımlarını kolay kolay bırakmayacağına bir belirtisi. Hele MC bunu asla başarılmayacak. Görünen o ki, MC'nin yasa tanımaz tutumu İzmit'te iflas edecek. Kısacası İzmit'de sahnelenen oyunun sonu Seydişehir'deki gibi biteyecek.

MITHAT GORKEM

BREZİLYA NÜKLEER SİLAHLANMAYA HAZIRLANIYOR

NÜKLEER SİLAHLARIN ÇOĞALTILMAMASI ANLAŞMASINA İMZA KOYAN BÜYÜK KAPİTALİST ÜLKELER, ANLAŞMANIN SINIRLARINDAN SIYRILMAK AMACIYLA, ANLAŞMAYA İMZA KOYMAMIŞ GERİCİ REJİMLERE NÜKLEER TESIS SATMA YOLUNU SEÇTİLER. BU TIRMANMA NEDENİYLE, DÜNYADA PLÜTONYUM ÜRETİMİ 1980'E KADAR 85 TONDAN 360 TONA ÇIKACAK. BİR ATOM BOMBASININ YATILMASI İÇİN İSE 5 YA DA 10 KİLO PLÜTONYUM YETERLİ.

FEDERAL ALMAN HÜKÜMETİ, FAŞİST BREZİLYA REJİMİNE, NÜKLEER SANTRALLER YAPIMI AMACIYLA 3.4 MİLYAR MARK KREDİ VERİLMESİ ÖNERİSİNİ BENİMSEDİ. BÖYLECE, LATİN AMERİKA'DA GERİCİLİĞİN MERKEZİ KABUL EDİLEN BREZİLYA 1983'TE ATOM BOMBASI ÜRETME GÜCÜNE ERİŞECEK.

F. Alman hükümetinin, Brezilya'daki faşist yönetime iki nükleer santral yapımı için 3.7 milyar marklık bir kredi verilmesini onayladı. Böylece, Latin Amerika'da militarizmin "bir ağ biçiminde" ölmesi tasarılarında somut bir adım daha atıldı.

1983 yılında bu santrallerin işler hale gelmesiyle, Brezilya'nın plütonyumdan yararlanarak atom bombası üretimine geçmesi olanak dahiline girecek. Batı Alman kredileri, yine Almanya'dan gelen ekipman ve uzmanlar sayesinde, Brezilya, nükleer teknikleri kullanmak için zorunlu tesisleri işletecek güce erişebilecek.

TESADÜF DEĞİL

F. Alman hükümetinin, bu kredi kararını, diğer üç kapitalist devin liderleriyle birlikte Porto Riko'da yapılan ve İtalya ile ilgili alman ekonomik abluka kararının ortaklığı karıştırdığı zirveden birkaç hafta sonra alması, bir tesadüf olarak kabul edilmiyor. Alınan karar, Porto Riko zirvesinde, kapitalist dünyanın zayıf halkalarının güçlendirilmesi sorununa işbölümü düzeyinde tartışıldıkları ortaya koyuyor.

Konu, ayrıca, Batı Alman emperyalizminin Brezilya faşizmini desteklemek için bir "sosyal demokrat" iktidardan yararlanmasını açısından da önem taşıyor ve değerlendiriliyor.

Brezilya'ya söz konusu kredinin aktarılmasıyla ilgili anlaşma Frankfurt'ta imzalandı. Kredi, bir Batı Alman kredi konsorsiyumu tarafından, İmar Bankası'nın yardımı ile verilecek. Verilen krediler, yeni kurulan ve Brezilya firmalarının daha büyük bir hisseye sahip olduğu dört şirketli bir grup tarafından kullanılacak.

Brezilya'nın F. Alman hükümetinden alacağı 3.7 milyar marklık kredi, yalnız sözü geçen nükleer santrallerin yapımında kullanılmayacak. Bu santrallerden ayrı olarak, bir uranyum işleme tesisi, bir kullanılmış yakıtı işleme fabrikası kurulacak. Bundan da ayrı olarak, Brezilya'daki uranyum yataklarının değerlendirilmesi çalışmalarına başlanmasından önce önemli maddelerinden biri.

Yatırımlara F. Almanya'nın katılması, büyük ölçüde "Kraft-Werk Union"

adlı şirket aracılığıyla gerçekleştirilecek. Şirket, her biri 1325 megavatlık "Andra 2" ve "Andra 3" santrallerinin çalışması için gerekli yan tesislerin oluşturulmasını sağlayacak. Bu santraller Rio de Janeiro'nun 130 km. güneyinde kuruluyor.

TEPKİLER

Brezilya F. Almanya arasındaki kredi ve yatırım anlaşması, birçok açıdan tepkilerle karşılandı. Gelen tepkilerin başında, bu anlaşma sayesinde, Brezilya cuntasının atom bombası üretilmesi çabalarının desteklenmiş olması geliyor. Brezilya'da enerji santrallerine olan ihtiyaç kimse tarafından tartışılmakla birlikte, bu kredilerin, örneğin ülkenin çok geniş hidrolik kaynaklarının yararlı hale getirilmesi ve çevre kirlenmesine yol açmayacak elektrik fabrikalarıyla büyük barajların inşası için kullanılacağı belirtiliyor.

Anlaşmaya gösterilen tepkilerden biri de, ABD, F. Almanya, Fransa gibi bazı kapitalist ülkelerin, zaman zaman anlaşarak, kimi zamanda birbirleriyle yarışarak, diktatörlük yönetimlerinin nükleer tesislerle donanmasını sağlama çabalarının bir parçası olmasından hareket ediyor. Bu konuda ABD'nin İsrail, Fransa'nın Güney Afrika, İran ve Güney Kore karşısındaki tutumu hatırlatılıyor. Nükleer tesislerin kurulduğu bu ülkelerden hiçbirisi, Nükleer Silahların Çoğaltılmaması anlaşmasını imzalamış ülkeler arasında yer almıyor. Dolayısıyla, emperyalist ülkelerin bu inşaat ve kredi faaliyetleri, bu ülkelerin, sosyalist ülkelerin etkinliği önünde kabule zorlandıkları anlaşmalardan bir nevi sıyrılma çabası olarak değerlendiriliyor.

Bu girişimler, Bonn-Washington-Paris üçgeninin, dünyadaki plütonyum üretiminin artmasında birleşmesi sonucunu doğurmuş durumda. Plütonyum üretimi 1975 yılında 85 tona ulaşmış bulunuyordu. 1980 yılında ise bu miktarın 360 tona ulaşması bekleniyor.

Bir atom bombasının üretimi için 5 ile 10 kilo plütonyumun yeterli olduğu hatırlanrsa, dört yıl sonra dünyadaki nükleer silah potansiyelinin, emperyalizm tarafından hangi aşamaya getirileceği gözlerde canlandırılabilir.

BULGAR GENÇLERİNİN FİZYOLOJİK GELİŞMESİ HIZLANIYOR

Bulgaristan köylerinde yapılan araştırmalar, genç kız ve erkeklerin, 10 yıl öncesinde kendi yaşlarında olanlara göre fizyolojik ölçülerinin geliştiği ortaya çıkarıldı. "Sofia Press" ajansının bildirdiğine göre, Bulgar gençlerinin göğüs genişliklerinde ve ciğer hacimlerinde belirgin bir yükselme görüldü.

Sofya'da Tıp Akademisi ve Sağlık Merkezi uzmanlarının, çeşitli kırsal bölgelerde 7-24 yaş arasındaki 5 bin genç üzerinde tamamladıkları araştırmalar, çeşitli sonuçlar verdi. Buna göre, 7-15 yaş arasındaki erkek çocuklarının boylarında 1.75 cm, kız çocuklarının boylarında ise 1.84 cm. artış saptandı. Boylardaki en yüksek artış, 8 yaşındaki çocuklarda görüldü: erkeklerde 3.08 cm, kızlarda 3.26 cm. 12 yaşındaki kız çocuklarında ise boy artışı 3.13 cm.

Yine son on yıl içinde, 16 ve 17 yaşındaki gençlerin kilolarının, erkeklerde 1.81 kg. ve kızlarda 1.74 kg. arttığı belirtildi.

Bulgar gençlerinin ciğer kapasitelerinin de ortalama 102 mililitre arttığı saptandı.

Araştırmayı düzenleyen uzmanlar, fizyolojik yapıdaki bu belirgin ilerlemenin, Bulgar kırlarındaki köklü sosyo-ekonomik değişikliklere bağlı bulunduğunu da açıkladılar.

BULGAR BİLİM ADAMLARI, GÜRÜLTÜDE YEMEK YEMENİN SAĞLIĞA ÇOK ZARARLI OLDUĞUNU SAPTADI

Bulgar bilim adamlarının yaptıkları uzun araştırmaların sonuçlarında, gürültülü lokantalarda, özellikle orkestra eşliğinde yenen yemeklerin sağlığa çok zararlı olduğu ortaya çıkarıldı.

Sofia Press ajansının haberine göre, Bulgar başkentindeki Kent Sağlık ve Epidemiyoloji Araştırma kurumu üyeleri, kentteki yiyecek kurumlarındaki gürültüyü ölçtüler. Araştırmalar, birçok yerde, orkestraların yakınında gürültünün 90 desibel'e kadar yükseldiğini gösterdi. Bu derecenin, insan vücudunda olumsuz reaksiyonlar uyandırdığı biliniyor.

Bulgar bilim adamlarına göre, yüksek yoğunluktaki gürültü besinlerin özümlemesini zorlaştırıyor. Gürültü, mide ve barsaklardaki mukozanın kılcak damarlarını tıkarıyor ve bu damarların normal kan dengesini bozuyor.

Gürültünün sindirim organlarındaki bu etkilerinin düzenli olması halinde, bu organlarda sürekli hastalıkların ortaya çıkması için gerekli şartları yaratıyor. İnsanın gürültüye karşı zaten çok duyarlı olan sinir sisteminin, yemek sırasında daha da duyarlı olduğu belirtiliyor.

• HRİSTO BOTEV •

Büyük Bulgar şairi ve devrimcisi Hristo Botev, 1847 yılının son günlerinde, Balkan sıradağlarının eteklerindeki küçük ama varlıklı bir kasabada doğdu. Zengin Bulgarlar öyle etkilidiler ki, İstanbul'a yazacakları bir mektupla, istemeyen bir Osmanlı memurunu yerinden edebirdiler. Botev'in yörede sözü dinlenen bir öğretmen olan babası ona ilk eğitimi verdi. Dönemin özelliğine uygun olarak, ansiklopedik bir eğitimi bu Botev geniş bilgi ve kültürünü tabii olarak edinmişti. Ona Bulgar folklorunun zenginliğini hatırlatan ise, 400'den fazla halk türküsü bilen annesidir. Böylece Botev, özgürlüğü ve halkını sevmek, halkın bilimyen yaratıcı dehasına saygı duyarak yetişti.

1863'te, o dönemin bütün Bulgar aydınlarının düşüncesinde Rusya'ya gitti. Odessa'da bir klasik liseye kaydoldu. Ama düşüncesinde romantik Rusya imgesi ile Çarlık Rusya'sı arasındaki korkunç farkı kısa zamanda gördü. İki yıl sonra okuldan atıldı. Rus sosyalistlerinin etkisiyle Botev, sosyalist literatürün doymak bilmez bir okuyucusu oldu. Bu arada, Polonya'lı devrimcilerle ilişkiler kurdu. Hiç bir geliri olmadığı için Odessa'da bir yıl aç yaşad. Sonunda polis tarafından tamnıca oradan ayrılarak bir köyde öğretmenliğe bağlandı. Bu özgür ve basit hayatı çok sevdi; kısa zamanda köylülerin saygısını kazandı. Ancak, 1867'de babasının çağırması üzerine ülkesine döndü.

Doğduğu kasabayı, çocukluk anılarında yer etmiş halinden çok farklı buldu. Zengin Bulgarların oynadığı gerici rol, Osmanlı saltanatı ile birlikte hareket etmeleri, gittikçe daha büyük bir açıklık kazanmıştı. Onların zenginliğiyle halkın sefaleti arasındaki karşıt-lık, o günün egemen sınıfı ile aralarında Botev'in de bulunduğu "öfkeli adamlar" arasındaki kaçınılmaz çatışmayı geliştirdiyordu. Slav aydınlanmacı düşünceleri için düzenlenen bir günde yaptığı sert bir siyasal konuşma, onun daha fazla kasabasında kalmaması olanaksız hale getirmişti. 1867 sonbaharında çağrılarını sürdüremedi üzere Rusya'ya doğru yola çıkan Botev, o sıralar Bulgar göçmenlerinin toplandığı bir yer olan Romanya'da kalmaya karar verdi.

Botev'in inanılmaz güçlüklerle dolu göçmenliği dokuz yıl sürdü. Bükreş'teki yoksul hayata dayanamayan, zengin yurttaşlarından yardım istemeyen de onuna yedemeyen Botev, Braila kentine geçti; orada "Tuna Şafağı" gazetesinin basımında bir iş buldu; ayrıca, bir tiyatro topluluğuna katıldı. Bu sıralarda, Romanya'daki devrimci Bulgar sürgünlere sıkı ilişkiler kurdu. Bunlar son derece militan insanlar olmakla birlikte, oradaki Bulgar topluluğundan biraz kopuk durumdaydılar. Daha sonra Botev Bükreş'e döndü; Bükreş'te Bulga-

ristan ulusal kurtuluş hareketinin örgütleyicisi Vassil Levski ile arkadaş oldu. Onunla Bükreş'in dış mahallelerindeki eski bir değirmende zorlu bir iş geçirdi. Botev büyük hayranlık duyduğu bu ulusal kurtuluş savaşçısının anısına "Vassil Levski'nin Aslığı" adlı ünlü şiirini yazdı.

1869-71 yılları arasında çeşitli kentlerde öğretmenlik yapan Botev, 1871'de Rus devrimcisi Sergey Nechaev'e ilişkileri olduğu gerekçesiyle Roma polisine tutuklandı. Ama kısa bir süre sonra serbest bırakılarak Bükreş'e döndü ve orada Bulgar Kurtuluş hareketinin öncülerinden Karavelov'un gazetesi "Svoboda" (Kurtuluş) ile "Nezavisimost" (Bağımsızlık) gazetesinde yuycunluğa başladı.

Utopyaçı komünizmin düşüncelerini benimsemiş bir devrimci-demokrat olan Hristo Botev, kendisini devrimci mücadelede adanmıştı. O sıralarda başarı-lığı de yaratıcı dehasının doruğuna erişmiş durumdaydı. Öylesine büyük bir yoksulluk içinde ve ahırdan bozma kulübelerle sürgünlerin türkülerıyla çınlayan kahvelerde yazdığına inanılmayacak ateşli şiirler ve benzersiz güzellikte gazete yazıları yazıyordu. Bu süre-günler, gençliğine ve mücadelesine-yinin eksikliğine rağmen onun önderli-ğini oybirliğiyle kabul ediyorlardı. Pat-lamak üzere olan fırtınanın gürültüsü ve yakında "sakin, sessiz Tuna'yı" geçme umuduyla ona devrimci lirik şiirinin ateşli mısralarını yazdırı.

1874'te Levski'nin ölümüyle yığın-lığa düşen Lyuben Karavelov devrimi-mücadelesinin geleceğine olan inancını yitirmişti. Onunla Botev arasındaki kop-ma kaçınılmaz hale gelmişti. Göçmen-lerin eski önderi Karavelov'un başında bulunduğu "Znanie" (Bilgi) gazetesini eğitici bir konuma kaydırdığını açıklar-ken; Botev, devrimci göçmenlerin yayın or-ganı olan "Zname" (Bayrak) gazetesini çıkarmaya başladı.

1875'te evlenen Botev, yeniden öğretmenliğe döndü. Ama aynı zama-da, devrimci örgütlenmenin hizmetinde çalışmaya da sürdüüyordu. O yaz devrimci komite Stara Zagora Ayak-lanmasının örgütlenmesine karar verdi. Bu amaçla Botev, Braila, Odessa, Ki-şinev ve Nikolaev kentlerini dolaştı. 1875 sonbaharındaki ayaklanmanın ye-niliği uğramasından sonra Botev, yeni kurulan Giurgiu Komitesine girdi. Ko-mite ona, 1876 Mayıs'ı için planlanan yeni ayaklanma patlak verdiği zaman Tuna'dan geçirmek üzere bir gönüllü-ler birliği kurma görevini verdi.

Ama ayaklanma Nisan ayında, he-nüz olgunlaşmadan başladı. Botev'le ar-kadaşları, gizlenmiş olarak, Tuna'nın çeşitli limanlarından Avusturya gemisi Radetzki'ye bindiklerinde ayaklanma bastırılmış durumdaydı. Buna rağmen isyancılar, gemiyi ele geçirdiler ve Mayıs ayının son günlerinin birinde ana-yurtlarına ayak bastılar. Çerkez paralı askerlerini ve düzenli Osmanlı birlik-lerini dağıtmalarına rağmen öteki ihti-lacilerle zamanında birleşemedikleri i-çin uzun çarpışmalardan sonra dağlara çekildiler. Botev birkaç gün sonra, henüz 28 yaşındayken, savaş alanında öldü.

Botev'den bugüne kalan, 20 lirik başeşer ile pek çok edebiyat eleştirisi, deneme ve siyasal makaledir. Devrimci eylemiyle ayrılmaz biçimde kenetlen-miş olan düzyazıları kendisinde ya da başkalarının yayımlanan gazetelerde çıkmıştır.

Bulgar Yazari Birliği'nin göze-timinde yayımlanan *Obzor* dergisinin Yaz, 1976 tarihli sayısından derlen-miştir.

BOTEV İÇİN SÖYLENENLER

"Botev'in düşünceleri, 1873'ten sonraki devrimci harekete taze bir güç vermiş; 1873 olaylarından sonra yığınlığa kapılan devrimci çevrelere yeni bir coşku getirmiştir. Öte yandan, Botev'in düşünceleri, Bulgaristan'ın kurtuluşundan çok sonraları da gençliğin entellektüel gelişmesi üzerinde büyük etki yapmıştır. Botev'in her şiirinin, her toplumsal ve siyasal makalesinin canlı bir etkisi vardır. Onun şiirleriyle yazıları ideolojik propaganda olarak düşünülebilir. Bu eserler, toplumsal görev anlayışını, acı çeken kitlelere, topluma ve insanlığa karşı bir görev anlayışını yansıtırılar".

Dimitar Blagoev

"Büyük ulusal kahramanımız, devrimci ve şair Hristo Botev, Bulgar halkı, Bulgar gençliği ve öğrencileri için en soylu örnektir ve öyle kalacaktır. Bugünün demokrasi, ulusal bağımsızlık ve halk cumhuriyeti mücadelesinde de Hristo Botev, yeni, demokratik Bulgaristan'ın üzerinde gitide yükselerek dalgalanan bir bayraktır".

Georgi Dimitrov

"Şair Botev 'Özgürlük uğruna hayatını veren, ölmez' diye yazdığına 28 yaşındaydı. Ölümünün hemen önce yazmıştı bunları. Ama ölü değildir o. Genç erkeklerle kadınlar dudaklarından onun sözleriyle savaşları faşizme karşı".

İlyu Ehrenburg

"Bugün bizim için Petöfi ne kadar canlı, ne kadar bize yakın ise özgür Bulgar halkı için de Botev o kadar canlı, o kadar yakındır. Botev tarafından yazılıp da bugün zamanla eskimiş bir tek satır, Botev tarafından söylenip de bugün Bulgar halkınca hayata geçirilmemiş bir tek düşünce, Botev tarafından üstesinden gelinmiş de onun halkın bugün kendisine örnek almadığı bir tek davranış yoktur".

Geza Keipes

BOTEV'İN DÜZYAZILARINDAN

"Eğer mutsuz halkımıza yardımcı olmak bizim görevimizse, her şeyden önce, onun siyasal özgürlüğü için müca-dele etmek zorundayız".

"Ancak halklar arasındaki duyuru- ve kardeşçe birlik yok edebilir sefa-letti, yoksulluğu ve insanlığın parazit-lerini. Ancak böyle bir birlik yeriyün- de gerçek özgürlüğü, eşitliği ve mut-luluğu kurabilir".

"Bilim ve edebiyat, şiir ve gazete-cilik, konuşma, zihnin bütün bu faa-liyetleri siyasal propaganda biçimi alma-lıdır. Yani bütün bunlar, halkın çaba-ları ve gereksinimleriyle birlikte gerçek hayta ele almalı; bilim için bilim, sanat için sanat ve eski, çürümüş Avrupa mas-karalığını destekleyen gazetecilik ol-maktan kurtulmalıdır".

"Edebiyat eserleri halkın özlemle-rine ve karakterine cevap vermek, halkın dilinde yazılmalı ya da halkın diline çevrilmelidir. Artık bu temel eylemlerimiz, insanların çağdaş ve ortak çıkarlarını temsil eden gereksinimle-rimiz ve özlemlerimizi karşılayacak eserler gerek bize".

"Bulgaristan, kahraman çocuklarını yaşıyan ve özgür olanlarla ölü ve ölü-m".

süz olanlar diye ayırmaya hazırdır. Ancak özgür olanlara kelimenin ger-çek anlamıyla insan denebilir; özgür-lük için ölenlere, yalnız kendi anayurt-ları için değil bütün dünya için ölümler".

YURTSEVER

Ülkesini sevdiği için, canını verebilir özgürlük ve bilgi uğruna-ama, kardeş, kendi canı değil halkın canını dayandığı. Başı dertte olana yardım eder- fiyatı ne kadarsa elbet-ne de olsa, insanırdı sadece- canından geçebilir - para varsa ucunda.

İyi ve dünişt bir hristiyan olarak hiç kaçmaz şarap ayinlerini- zaman kılıseye gitse iyi iş yapar orda. Güç durumdakilere yardım eder fiyat uygunsu eğer. Ne de olsa, insanırdı sadece. İflas etmektenso, rehine koyar kasını.

Yüce gönüllü bir insan olarak yardımıcısırdı hep yoksulların. Ama onları besleyecek değil elbet, kardeşler- stizler doldurursunuz ceplerini onun için çalıştı- Her zaman yardım eder hall vakti yerinde komşusuna. Ne de olsa, insanırdı sadece. Kendi eti bile tatlı gelir ona!

Türkçesi: Mesut Odman

ANLAYIŞIMIZ, SINIF SENDİKACILIĞIDIR

KERAMİK-İŞ GENEL BAŞKANI
MUSTAFA AKTUGALININ
YÜRÜYÜŞ'E ÖZEL DEMECİ:

Sayın Mustafa Aktugali; Keramik-İş Sendikasının yeni genel başkanı seçildiniz. Bize, Keramik-İş Sendikasının bugüne kadarki gelişimini özetler misiniz?

KERAMİK-İŞ Sendikası 1968 yılında bir işyeri niteliğinde kurulmuş, daha sonra bir takım profesyonel sendikacıların yönetime getirilmesi ile Toprak ilçesinde bütün Türkiye'de faaliyet gösterir niteliğe kavuşmuştur. TÜRK-İŞ'e bağlı ÇİMSE-İŞ Sendikasının karşısında sağlıklı mücadele vermiş ise de nicel gelişmeyi sağlayamamıştır. Sendikamızın gerek nicel, gerekse nitelik açısından gelişmeye başlama dönemi, 3. Olağan genel kurulumuzdan bu yana geçen dönemdir. 3. Olağan genel kurulumuzda, sendikamızın şartları çok zor olmasına rağmen, geçmiş dönemlerin başarı ve başarısızlıkları iyice gözden geçirilmiş ve çalışmalara bilimsel bir yön verilmiştir. Bu nedendir ki, gelişme hem nicel yünden hem de nitelik olarak, güçlü olmuştur. 20 aylık bir süre içinde sendikamızın üye sayısı en az iki misli artmıştır. Bugünkü üye sayısının iki misli bir üye sayısına hedef alan örgütlenme çalışmaları da hâlen başarılı bir şekilde devam etmektedir.

Ülkemizin bugünkü koşullarında sendikal hareketin temel sorunları sizce nelerdir?

Türkiye sendikal hareketinin temel sorunu; işçi sınıfımızın sınıf temeline dayalı kitle örgütü olan DISK'in gelişip güçlenmesidir. İşçi sınıfımızın sendikal birliğinin DISK çatısı altında sağlanmasıdır. TÜRK-İŞ'deki erimeyi hızlandırmaktır.

Sendikal hareket işçi sınıfını yalnızca ekonomik mücadelenin duvarları içine hapsedemeli, işçilere siyasi bilinç vermeli ve işçi sınıfının bağımsız siyasal mücadelesinden kopmamalıdır. Bu anlamda ilerici sendikal hareket düşen en önemli görev, işçileri işçi sınıfının iktidarı doğrultusunda politize etmek ve işçi sınıfının bağımsız siyasi örgütünün yanında yerini almaktır.

Bugün yaşayışla ve düşüncü ile işçi sınıfından kopmuş, işçilik niteliğini yitirmiş sendikacılar bu konuda en büyük engellerden biridir. Bunlar, işçilerin sosyalist bilinçlenmesine ve işçi sınıfı partisine örgütlenmesine karşı çıkmaktadırlar. Böylece, gelişmiş kapitalist ülkelerdeki "işçi aristokrasinin" rolüne benzer bir biçimde, bu tür işçiden kopuk sendika yöneticileri işçi sınıfını sosyal demokrasinin kuyruğuna takmak istemektedirler. İşçi sınıfı içinde reformist, uzlaşmacı düşüncelerin yayılması için uğraşmaktadırlar. Sonuç olarak Türkiye sendikal hareketinin en önemlisi iki görevi vardır: Birincisi, DISK'in gelişip güçlenmesini sağlamak ve bu arada DISK'in kuruluş ilkelerinden, amaçlarından sapmalarla engellenen DISK ilkelerini hayata geçirmektir. İkincisi: İşçi sınıfının ekonomik mücadele ile siyasal mücadelede bütünlüğünü gerçekleştirmektir.

Türk-İş içindeki gelişmeler nasıl değerlendiriyorsunuz? Özellikle Türk-İş'in bir partiyi desteklemesi ve Türk-İş içindeki 'sosyal demokrat' denilen sendikaların tavırları hakkındaki görüşünüz nedir?

Türk-İş içindeki son gelişmeler, Türk-İş tabanındaki işçilerin giderek daha fazla sola kaymasının, hergün biraz daha bilinçlenmesinin bir ürünüdür. Tabandan gelen zorlamalar, bas-

kılar karşısında Türk-İş yöneticileri yıllardır savundukları "partiler üstü" politika yutturmacasından vazgeçer görünmekte, daha doğrusu tabandaki üyeler ve kamu oyunda böyle bir izlenim yaratmayı amaçlamaktadır. Kanımca, Türk-İş'deki son gelişmelerin altında işçi sınıfından kopmuş, sermaye yanlısı Amerikancı Türk-İş yöneticilerinin değişen koşullara, özellikle tabandaki bilinçlenmeye 'ayak uydurur' görünme çabaları yatıyor.

Türk-İş içindeki mücadele, sağcı MC yanlısı sendikacılarla CHP yanlısı sosyal demokrat sendikacılar arasında olmaktadır. Sağcı ve sermaye yanlısı Halil Tunç ve ekibi, Türk-İş'in "partiler üstü" politikayı terketmesini engellemeye çalışmaktadır. Sosyal demokrat sendikacılar ise, nitelikleri gereği sağcı kanada karşı etkin ve açık bir mücadele verememektedir. Kaldı ki sosyal demokrat olduklarını ileri süren sendikacıların bu iddialarının tutarlılığı da tartışma konusudur.

Türk-İş'deki gelişmelerden olumlu sonuçlar beklenemez. Çünkü Türk-İş sermaye sınıfına ve MC iktidarına bağlıdır. Bunların isteği dışında bir hareket girişemez. Türk-İş'e bağlı sendikalar çoğunlukla kamu sektöründe örgütlüdür ve kamu sektöründeki fabrikalarda siyasi iktidarın desteği ile varlığını sürdürmektedir. Ayrıca MC iktidarı DISK'in güçlenmesi ve gelişmesi karşısında tüm olanaklarıyla Türk-İş'i desteklemektedir. Bu nedenle Türk-İş MC'ye karşı acık bir tavır alamaz.

Ülkemizde yükselen faşizm tehlikesine karşı sizce sendikalara düşen görevler nelerdir? Bu tehlikelere karşı işçi sınıfı ne yapmalı?

Ülkemizdeki faşist tirmanış karşısında, işçi sınıfının kitle örgütü olan sendikalar önemli görevler düşmektedir. Sendikalar anti-demokratik faşizan uygulamalar karşısında gereken duyarlılığı, uyanıklığı göstermeli ve tepki göstermelidir. Bilindiği gibi faşizm ölmeyecek olan başta işçi sınıfı olmak üzere tüm emekçi yığınların, demokratik ve ilerici güçlerin yığınsal mücadeleleridir. Bu bakımdan sendikalar geniş işçi yığınlarını faşizan uygulamalara karşı harekete geçirmelidir. Bunun yanında faşizmin niteliğini geniş işçi yığınlarına anlatmak gerekir.

Son olarak sendikalar diğer ilerici demokratik güçlerle ve bunların temsilcisi örgütlerle güçbirliğine gitmeli; bunları yaparken de işçi sınıfının sosyalizm için verdiği örgütlü mücadelesinin perspektiflerini gözden uzak tutmamalıdır.

Sendikacılık anlayışınızı özetler misiniz?

Benim ve benimle beraber yürütme kuruluna seçilen diğer arkadaşlarımız sendikacılık anlayışı emek ile sermaye arasındaki sınıf mücadelesini varsayan ve son tahlilde insanın insan tarafından sömürülmesini tamamen ortadan kaldırma yönünde sınıf sendikacılığıdır. Buna göre bizler sosyalist sendikacılarıktan yanayız, sendikacı sosyalistlikten yana değiliz.

Ayrıca işçi sınıfının ekonomik mücadelesinin en etkin biçimde sürdürülmesi gerektiğine inanıyoruz. Sendikal çalışmalarımızda en geniş sendika işçi demokrasisi gerçekleştirmeye, tüm sendika eylemlerinde tabanın söz ve karar sahibi olmasını sağlamakla çalışacağız.

Ayrıca, sınıf sendikacılığın sözde değil işle, yani yaptıklarımızla yürü-

teceğiz ve bu ilkelerin hayata geçirilmesi için mücadele edeceğiz.

Sizin de içinde bulunduğunuz bir kısım sendikacıların DISK'ten ayrılıp SISK'i kuracağı yolunda birçok söylenti çıkarıldı. Sonra bu söylentilerin gerçek dışı olduğu ortaya çıktı. Bu söylentileri nasıl yorumluyorsunuz?

Gerçekten bir süre önce bazı sosyalist sendikacıların DISK'ten ayrılıp sosyalist işçi sendikaları konfederasyonunu (SISK'i) kuracakları yalanı belli çevrelerce ısrarla yayıldı. Bu yalanın ortaya atıldığı an, zaman, çok anlamlıdır. Çünkü bu tür dedikodular sosyalist sendikacıların DISK'ten tasfiye edilme uğraşığı bir sırada yayılmaya başlandı. Ancak tutmadı. Yalanın gerçekliğini muhtemelen bile yanmadı.

Konunun düşündürücü ve üzücü olan tarafı bu tür dedikoduların sosyalizme adna ve kendilerinin "sosyalist" olduklarını öne sürmelerce yayılmasıdır. Geçtiğimiz günlerde sermaye basınında da buna benzer haberler, yazılar yer aldı. Örneğin Terüman Gazetesinde sermayenin sadık kalemlerinden Refik Sönmez çözenlerde aynı konuyu işliyordu. Bu somut örnek de gösteriyor ki, bu tür yalanlar sermaye sınıfının işine yaramaktadır. SISK yalanı işçi sınıfının sendikal birliğini, DISK'in bütünlüğünü savunur görünüşte gerçekte sermaye hizmet edenlerce kastlı olarak çıkarılmıştır. Bence bu yalan çıkarılarak gerçek amacı, işçi sınıfının sosyalist bilinçlenmesini önlemektir, ama bunu sağlayamadılar ve sağlayamayacaklar.

DISK'e bağlı Keramik-İş Sendikasının genel kurulu geçen hafta başında tamamlandı. Özellikle son bir yıllık çalışmalarını sendikamızın hızla gelişmesini sağlamış olan T.I.P. Merkez Yönetim Kurulu üyesi Mustafa Aktugali, kongreye katılan 51 delegeden 47'sinin oylarıyla sendikamızın yeni başkanı oldu. Daha sonra adaylığını çeken Nihat Özlü ise delegelerin 1 oyu aldı.

CHP'li olduğunu yayarak delegelerin desteğini sağlamaya çalışan eski başkan Nihat Özlü, DISK üst yönetimi tarafından yeniden başkan yapılmaya çalışıldı. DISK Genel Sekreter Yardımcısı Aydın Meniş, yanında başka görevlilerle de birlikte, tek tek fabrikaları dolaşarak, Mustafa Aktugali'nin seçilmesini işçi yoğun çaba harcadı. Aktugali'nin "DISK'in ilkelerine karşı olduğunu", "DISK'i parçalamak istediğini", seçilmesi halinde DISK'in Keramik-İş'e yardım etmeyeceğini propagandası malzemesi olarak kullandı. DISK'i parçalamaya hedef alan, bu bölücü, provokatif propaganda, işçilerden gereken karşılığı aldı. En büyük karşılığı da kongre delegelerinden aldı.

Sosyalizmi DISK'te yasaklamak amacıyla güden komplolardan kışkırtılmaya bir örnek daha. Keramik-İş'in en önemli işyerlerinden biri Çataica'da kurulu AKÇİMENTO. DISK'i parçalamaya çalışan çevreler, burada da, Aktugali'ye karşı, Çataica'nın bayan belediye başkanı /CHP'li ve birkaç milletvekiliyle yanlarına atarak yıpratma kampanyalarını sürdürdüler. Bundan da bir sonuç alamadılar.

Geçen Pazartesi günü başlayan Keramik-İş Kongresinde başkanlık divanı seçimlerinde iki aday karşılaştı: Biri İbrahim Güzelce'nin ölümünden sonra DISK Genel Sekreterliğine getirilen Mehmet Karaca; ikincisi, başkanı bulunduğu Petrol-Kimya İş Sendikası Mehmet Kılıç'ın Petkim-İş'ine katılan, TIP Merkez Yönetim Kurulu Üyesi ve HOESCHT işçisi Dinçer Doğu. Keramik İş delegeleri, 8'e karşı 32 oyla Dinçer Doğu'yu divan başkanı seçtiler.

DISK'in 22-7-76 tarihli 976/184 no'lu son ajansında, "DISK İktidarının savunucusu Keramik işçilerinin kongresi" başlığı altında şöyle deniyordu: "Keramik işçilerinin devrimci temsilcileri sınıfsal görevleri gereği Keramik-İş'i işgölünün tek sendikası yapma doğrultusunda ileri kararlar alarak DISK'in birlik ve bütünlüğüne karşı yönelen her boy ve soydan saldırıdan, kurnazca hesapları sonuçsuz bırakmasını bileceklerdir."

Keramik-İş'in genel kurulunda, gerçekten bu sonuç alındı. İşçiler, bozgunculuğu değil, sosyalist sendikacılığı seçtiler.

Keramik-İş Genel Kurulunda, genel sekreterliğe 47 oyla Sadık Doğrular; mali sekreterliğe Fazlı Baş; eğitim sekreterliğine İbrahim Çankır; teşkilatlanma sekreterliğine Salim Üşü seçildiler.

Keramik-İş'in yeni başkanı Aktugali, seçimlerden sonra söz alarak şunları söyledi: "DISK'i sosyalist sendikalar olarak bizim yaşatacağız. Yaşasın DISK."

JANDARMA TAKVİYELİ SERMAYE SALDIRIYOR

TUBORG'DA JANDARMALI, SARI SENDİKALI MÜCADELE

Izmir'de Türk Tuborg fabrikasında önemli gelişmeler oluyor.

125 i kadın, 80 i mevsimlik, 408 Tuborg emekçisi şu günlerde 9 yıldır bağlı buldukları sendika hakkında bir yargıya vardılar ve sarı sendikacılık bir kez daha mahkum oldu.

ÖYLE BİR SENDİKACILIK KI..

İki toplu sözleşme döneminde gü-lünç ücret zamları, tazminatlı yada tazminatsız şu yada bu nedenle işten çıkarılan 1000 i aşkın işçi, ihtarsız işten çıkarma hakkı, görev yada sorumlulukları olmadığı halde uzmanı olmadıkları aletlerin başında çalıştırılarak sakatlanan üstelik suçlu bulunan ve tedavi masraflarından fazlası ıfırmeden savılan işçiler, iş yerinde görülmeyen sendikacılar, işveren ile tatlı çıkıp türlü hediyelerle donatılan iş yeri temsilcileri, yani bu düzende her yerde

341 e yükseliyor. Bu işçilerin isimlerini içeren liste ise 21 Haziranda Besin-İş yetkililerince işverene gönderiliyor-sa da hiç bir cevap alınmıyor. İş-veren çoğunluğu elinde bulunduran sendikaya karşı derin bir suskunluk içine giriyor. Sarı Tek Gıda-İş sendikası ise işveren adına konuşmaya, türlü çeşitli girişimlerde bulunmaya başlıyor. Bütün bu girişimlerin sonuçsuz kalması, etkinliklerinin giderek kaybolması hare-keti bastırma amacına yönelik ilginç bir uygulamaya iliyor sarı sendikacı-ları.

O sıralarda adı geçen sarı sendika-nın İzmir Piyale Fabrikasında sür-mekte olan bir grevi vardı. Buradaki grevi işçiler sendika yöneticileri tarafından kandırılıp aldatılarak sopalar ve bildirimler ile 26 Haziranda Tuborg'a getiriliyorlar. Bildiriler dağıtılacak, Tu-borg'lu işçiler şu yada bu şekilde mut-laka "ikna" edileceklerdir.

Oysa evdeki hesap çarşadıkine uy-mayacak, piyale işçileri gerçekleri öğ-renecek, Tuborg'lu işçilerden özür dile-

sonra sürekli işçilerden 30'u da aynı uy-gulama ile karşılaşılıyorlar.

Baskılar giderek artıyor. 1974 de-ğerlendirmelerine göre kendilerine bağlı Tuborg, Tifset, Pınar, D.Y.O. D.Y.O.-Sad gibi kuruluşlarda toplam 1736 işçi çalıştırıp, 71 milyon TL ücret ödeyen, 385 milyon TL ik ham madde kullanan 667 milyonluk üretim, 14 milyonluk yatırım yapan (ki bu rakam-lara yeni kurulan Pınar süt dahil de-ğildir.) MC'nin kotarılmasında, faşizmin tirmandırılmasında etkin girişimleri olan Durmuş Yaşar Holding adına fabrika müdürlüğünü yapan İbrahim Yücesan "fabrikaya komünist sendika sokmaya-çagını" gerekirse fabrikayı kapatacağını söylüyor.

İşçiler tek tek adı geçen kapının ardına çekilip türlü baskılara uğralı-yorlar. Göz dağı vermek amacı ile her gün 5-6 işçi işten çıkarılıyor.

Öle yandan Besin-İş yetkilileri du-rumu Bornova Kaymakamlığına, Cum-huriyet Savcılığına, Çalışma Müdürlü-ğüne iletiliyorlar. Hiç bir kurumdan ses çıkmıyor. Besin-İş İzmir Şube Baş-kanı Ömer Akın, Vali ile konuşuyor, Vali sorunun kendisini ilgilendirmed-iğini söyleyerek Ömer Akın'ı hiç ilgis-i olmadığı halde emniyet müdürlüğüne gönderiyor.

DISK yöneticileri bir basın top-lantısı ile durumu kamuoyuna aktarı-yorlar ama tutucu basın olayı hasır altı etmeye çalışıyor. Bu kez yönel-ciler İzmir'de bir bildiri dağıtıyor-lar.

Oylar gelişmeye devam ediyor. Jandarma hangarlarda hazır bekliyor. Her geçen gün daha çok sayıda işçinin çıkışı veriliyor, yetkilii kişiler sessiz kalmaya devam ediyor. Bu arada fabri-kaya yeni yeni işçiler alınmaya yeni dolaplar döndürülmeye çalışılıyor.

İşçi kesimi ise çevrenin dolapların bilincindedir. İşverenin parasına ve yan-daşlarına karşı birliğin bilincinin gücüne inanarak Besin-İş Sendikası tara-fından 25 Temmuzda yapılacak çağ-ırını bekliyor. İnançla, cesaretle müca-delesini sürdürüyor, sürdürecekt.

OLAYA JANDARMA KARIŞIYOR

İşveren grevcilerin bu tutumu karşı-sında Gebze Jandarma Karakolu ile irtibatla geçerek grev yerine jandarma getiriyor.

Grevcileri "işyerine personeli sok-mamak ve plastik bidon yüklü kamyonu dışarı bırakmamakla" suçluyor.

Jandarma, Türkiye Petrol ve Kimya İşçileri Kocaeli Şube Başkanı Esref Okumuş, Marshall işyeri temsilcisi Me-hmet Yılmaz ve grev gözçüleri Eyüp Uygun, Yaşar Yücel, Hakkı Çiçek, Cabriyel Bozkurt, Zeynel Kay, Demir Ali Şirin'i karakola götürüyor.

İfadeleri alınan işçiler daha sonra savcılığa veriliyor. İfadeler tekrar edil-dikten sonra savcılık grevi işçileri mahkemeye havale ediyor.

Mahkemede, hakim, işçilere verilen ifadelerde ilaveleri olup olmadığını sor-duktan sonra grevi işçiler salverli-yorlar.

Sendike Şube Başkanı Esref Oku-muş Marshall içinde "Eminiş hesabına çalışan pompalar" bulunduğunu belir-terek, keşif istiyor.

KEŞİF HEYETİ

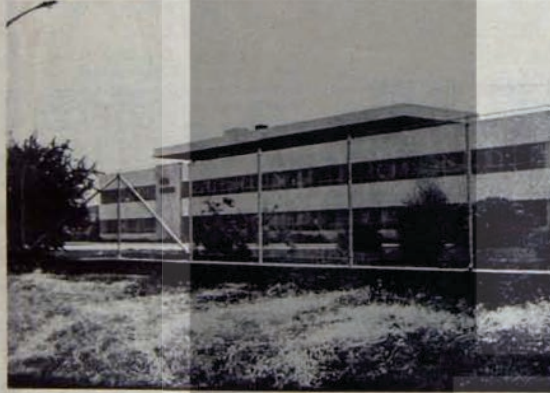
Hakim Hasan Soygun başkanlığın-da, Cam fabrikasından Mühendis Yunus Ergüz ve bir kimya mühendisinden ku-rulu heyet daha sonra değişiyor. Yunus Ergüz'ün İnşaat mühendisi olması, keşif heyetini bir tek Hakim Hasan Soy-gun'a indiriyor.

"Keşif heyeti", adliyeden, Hakim Hasan Soygun'dan ibaret olarak hareket ediyor. Ve yolda AEG-ET'den Makina Mühendisi Kemal Yılmazbaşar keşif he-yetine davet ediliyor.

"Keşif Heyeti" Kimya Mühendisi olmadan keşfini yapıyor ve işçilerin doğrultusunda karar veriyor; Marshall'da Eminiş hesabına çalışan durumda su pompaları vardır.

OLAYLAR DEVAM EDİYOR

Cuma, Pazar ve Salı günleri, yani 23-25-27 Temmuz günlerinde işveren herşeye rağmen içeriye tanklerle su sokuyor. İşçilerin tankerin önüne yat-maları dahi kâr etmiyor. Jandarma Başçavuşu tarafından Grevci işçiler te-ker teker tanklerin önünden alınıp ken-ara itilerek yol açıldıktan sonra tankler içeri giriyor. Jandarma, temsilci Ferhat Kara'yı tartaklıyor.

TUBORG'DA NELER DÖNÜYOR?

her zaman görülen sarı sendikacılığı tanımlayıcı oluşumlar Tuborg emek-çilerine bu tür sendikacılığın ne oldu-ğunu öğretti.

Türk-İş'e bağlı Tek-Gıda-İş'in nite-liğini anlayan TUBORG işçilerinin 305'i DISK'e bağlı Besin-İş'e kaydol-dular.

Durumdan bilgisi olan ve DISK'e katılmaları daha da artacağını bilen işveren, yasal haklarını arayan işçilere karşı hemen tavır alıyor. Önce sendikal faaliyetlerini saptadığı 9 işçiyi işten uzaklaştırıyor. Yetkili elinde bulun-duran sendika bu durum karşısında susuyor. İşçiler ise direniş kararı alı-yorlar.

18 Haziranda gerçekleştirilen 5,5 saatlik işi bırakma direnişi, çıkarılan 9 işçiyi yeniden fabrika içi mücadele-yi kazandırıyor.

TASMA GEREK!

Bu eylemin sonrasında üç gün içinde Besin-İş'e kayıtlı işçi sayısı

yecekler ve daha sonra kendi sendika-larını basıp yöneticilerin boğazına tasma geçirmek isteyeceklerdir!

Daha sonra işveren olaya etkin olarak karışıyor. Ele başı diye tanımladığı birkaç işçiyi görevle fabrikadan uzaklaştırıp işçiyi jandarma sokuyor. Bir tek çatışmanın, işçiler arası bir tek sirtüşmenin olmadığı, işçilerin bil-inçli ve güçlükları götürükleri müca-delede hiç gereği yokken yalnızca işçilere baskı yapabilmek için ve göz dağı vermek amacı ile jandarma çağ-ırılıyor ve bu jandarmalar personel mü-dürünün Mehmet Çil'in kapısı önünde beklemeye başlıyorlar.

"ÜRETİM KISITLAMASI"

Kapının ardında ise ilginç planlar düşünülmektedir.

Önce bu iş kolunda mevsim sonu ramazan ayı olduğu, üretimin ancak bu dönemde kısılması gerektiği halde, "ü-retim kısıtlaması" nedeni ile mevsimlik işçilerden 40 i işten çıkarılıyor. Daha

MARSHALL'DA PATRON JANDARMA İŞBİRLİĞİ

Marshall grevi, jandarma takviyeli işverenin bütün çabalarına karşılık kırıl-madığı.

Marshall, Eminiş adlı bir başka iş-yeri ile aynı alanda kurulu. Eminiş, su ihtiyacını Marshall işyerinde kurulu pompalar aracılığıyla karşılıyor. Mars-hall işçilerinin grevi ve işyerine Emin-iş'in adamları dahil kimseyi sokma-ması Eminiş'in üretimini de büyük ölçüde etkiliyor. Aynı zamanda Mars'i hall ve Eminiş patronları, grevde bulun-mayan bir işyerinin su ihtiyacını bahane ederek, Marshall grevini kırmak üzere fabrikada üretimin başlamasını sağlama-yaya çalışıyorlar. Ancak, işçilerin kararlı tutumunda, Marshall içindeki pompalar da çalıştırılmıyor. Bunları ça-lıştırmak üzere Marshall'a gelenler içeri sokulmuyor.

